

د افغانستان بانک

بانک

د افغانستان بانک میاشتی

اتم کال، یو نوي یمه کڼه د ۱۳۹۳ کال د مرغومي میاشت

اجرای قرضه های کوچک؛ زمینه خوبی برای کاهش فقر در کشور

د افغانستان بانک خبرتيا!

د افغانستان بانک د قانون د دري دېرشمې مادې مطابق د افغانستان رايجې پيسې او پولي واحد افغانۍ دي، له همدې امله د ټولو افغانانو، دولتي او خصوصي ادارو او مؤسسو څخه غوښتل کيږي څو په قرار دادونو، نورو معاملو او په اقتصادي راکړو او ورکړو کې له افغانو کار واخلي، ځکه چې افغانۍ په سيمه کې يوه با ثباته پيسه ده چې ستاسو د اقتصادي برنامو جوړونه په ثبات کې ګټوره تماميږي.

د دې ګڼې مطالب

اجرای قرضه های کوچک؛ زمینه خوبی برای کاهش...
د افغانستان بانک د عالي شورا غونډه وشوه
یک ګام مؤثر دیگر در راستای محو تطهیر پول و...
وجود قانون و پیروی از آن برای هر جامعه یک امر...
په افغانستان کې د عامه اعتباراتو ثبتولو ته لڼډه کتنه
حریق بانکونتهای مندرس در زون مرکز د افغانستان...
نظر اجمالی بر روند سرمایه گذاری جهانی
د کاسا ۱۰۰۰ پروژې ته یوه لڼډه کتنه
ګسترش روابط با جهان، نقش عمده در جهت رشد و...
د افغانستان د بانکداری قانون
ضرورت دخالت دولت در تجارت خارجی
پرسوب، بیکاری او د اقتصادي ودې کمېدل؛ د ایران ...
دنړۍ اقتصادي خبرونه
مختصری در مورد رشد اقتصادی افغانستان طی یک...
د پیسو نړیوال صندوق ته یوه ژوره کتنه
مؤثریت تولید در نیازمندی های مردم
مزد و معاش در صنایع
صیانت و نگهداری از پول افغانی
حکمت (داوری) در قرارداد های بانکی
شش مورد عملی برای اقتصاد خانواده شما

بانک

صاحب امتیاز: د افغانستان بانک
مدیر مسول: یما عقیف
گزارشگران: عبداللطیف بایانی و عبدالحفیظ شاهین
دیزاین: خالد احمد فیضی
فوتوژورنالیست: زیرک ملیا
مترجمین: عین الله عیان و مسعود ودان
مسوول چاپ و توزیع: سید جعفر ایوبی
آدرس: آمریت عمومی اسناد و ارتباط، د افغانستان بانک
تلفون: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۴۷۶۱
فکس: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۰۳۰۵
پست الکترونیکی: magazine@centralbank.gov.af
صفحه الکترونیکی: www.centralbank.gov.af

اجرای قرضه های کوچک؛ زمینه خوبی برای کاهش فقر در کشور

حجم قرضه های کوچک در حال حاضر ۶۰۰ میلیون دالر بوده که بصورت مجموعی ۱۵۷،۰۱۷ نفر مشترک را تحت پوشش قرار داده است. مشتریان چه به شکل مستقیم و غیر مستقیم از این قرضه ها مستفید شده و با بکار گیری آن در بخش های اقتصادی سبب بهبود زندگی خود و عده ای دیگر از هموطنان ما که در نتیجه سرمایه گذاری های خورد و کوچک ایشان شامل کار شده اند، گردیده است.

جنگ، ناامنی، بیسوادی، وسعت خانواده (افزایش در تعداد فرزندان)، ساختار طبقاتی، نبود کار و ... از عوامل اند که دست به دست هم داده و به شکلی از اشکال در بوجود آوردن فقر و تداوم آن در کشور نقش داشته و همواره مردم را در هر گوشه و کنار این سرزمین تحت فشار مالی قرار داده است. طی سال ۲۰۰۸ بیست میلیون نفوس افغانستان و در نیمه سال ۲۰۱۳ حدود ۳۶ درصد مردم افغانستان زیر خط فقر قرار داشتند. نظام مالی کشور علی الرغم چالش ها

طی بیشتر از ۱۲ سال گذشته در کشور، دستاوردهای فراوانی داشته است که اعطای قروض کوچک نیز یکی از این دستاورد ها بشمار میرود. اعطای قرضه های کوچک در این مدت از یک سو کمک به سرمایه گذاران کوچک و متوسط جهت توسعه کار و بار شان نموده و از سوی دیگر قسماً در کاهش فقر و ایجاد شغل برای تعدادی زیادی از مردم نقش داشته است.

اجرای قروض کوچک و متوسط توسط تعدادی از مؤسسات قرضه های کوچک برای مردم، بخصوص زنان جهت بهبود زندگی و راه اندازی سرمایه گذاری های کوچک ممد واقع گردیده و مردم با راه اندازی کسب و کار کوچک برای رهایی از فقر تلاش کرده اند تا آینده خوبی را پیشرو داشته باشند که یقیناً در زندگی اقتصادی تعدادی از مردم که از آن مستفید شده اند، تغییر و تحول زیادی بوجود آمده است. □

د افغانستان بانک د عالي شورا غونډه وشوه

لمړۍ مرستيال ښاغلي هپه وال د فعاليتونو او کړنو په اړه په تفصيل سره معلومات وړاندې کړل. د عالي شورا غړو د خپل کاري پروگرام له مخې لومړۍ د آمریتونو راپورونه واوریدل او دا راپورونه یې هر یو په خپل وخت تر ارزونې لاندې ونيول. د عالي شورا په غونډه کې د اړینو او لازمو موضوعاتو په هکله لازم تصمیم ونيول شو. ■

د افغانستان بانک د عالي شورا غونډه د ۱۳۹۳ کال د مرغومي په ۶ او ۷ نېټې تر سره شوه، په دې غونډه کې د افغانستان بانک سرپرست او لمړۍ مرستيال ښاغلي خان افضل هپه وال او د عالي شورا غړو ښاغلي ډاکټر شاه محمد محرابی، ښاغلي ډاکټر محمد قاسم هاشمزی، ښاغلي محمد یاسین عثمانی او اغلي نرگس نهان گډون کړی و. په پیل کې د افغانستان بانک سرپرست او

د افغانستان بانک عالي شورا چې د دې بانک د تصمیم نیونې تر ټولو غوره مرجع دی، اصلي دنده یې د قانون مطابق د افغانستان بانک د کلي سیاستونو طرح او د ادارو د فعالیتونو څارنه دی. عالي شورا خپلو دندو په ترسره کولو کې وخت په وخت اقتصادي او پولي وضع څاري. د افغانستان د بهرنیو اسعارو د سیاست طرح او پلي کول هم د عالي شورا د مسوولیتونو څخه دی.

یک گام مؤثر دیگر در راستای محو تطهیر پول و تمویل تروریزم در افغانستان

کابل، ۳۰ جدی ۱۳۹۳- هیئت رهبری د افغانستان بانک بمنظور مبارزه با تطهیر پول و تمویل تروریزم، این بار تفاهم نامه ای همکاری را با بخش خدمات عامه سفارت محترم ایالات متحده امریکا در دفتر مرکزی د افغانستان بانک امضا نمود. محترم خان افضل هده وال معاون اول و سرپرست د افغانستان بانک حین امضای این تفاهمنامه افزود که تطهیر پول و تمویل تروریزم یک چالش جدی فرا راه رشد و توسعه اقتصادی در کشور بوده و مبارزه پیگیر نیاز دارد.

محترم هده وال ضمن قدردانی از این همکاری بی شایبه ای سفارت محترم ایالات متحده امریکا در جهت مبارزه با این چالش، این تفاهمنامه را یک گام مؤثر در راستای محو تطهیر پول و تمویل تروریزم در کشور عنوان نمود. در تفاهمنامه آمده است که سفارت ایالات متحده امریکا، افغانستان را در عرصه مبارزه

این پروژه به کمک مالی سفارت ایالات متحده امریکا صورت گرفته، اما محتوای برنامه های تبلیغاتی آن با مشوره و تحت نظر د افغانستان بانک و یا نماینده این بانک که مرکز تحلیل راپورها و معاملات مالی می باشد، انجام خواهد گرفت. این تفاهمنامه توسط محترم خان افضل هده وال معاون اول و سرپرست د افغانستان بانک با محترم ویلیم ان ریان مسول بخش خدمات عامه سفارت ایالات متحده امریکا به امضا رسید. □

با تمویل تروریزم و تطهیر پول کمک نموده و کمپاین آگاهی دهی را با تشریک مساعی د افغانستان بانک در سرتاسر کشور اعم برای مردم عام، عرضه کنندگان خدمات پولی و صرافان راه اندازی خواهند نمود تا سکتور مالی کشور از خطر تطهیر پول و تمویل تروریزم در امان بماند. گفتنی است که این روند با چاپ رساله ها و پیام های رادیویی در جریان سال ۲۰۱۵ میلادی برای نه ماه به منصه ای اجرا گذاشته خواهد شد.

وجود قانون و پیروی از آن برای هر جامعه یک امر ضروریست

اتباع و غیره موضوعات اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی می باشد که سایر موضوعات شامل آن سبب تحکیم وحدت ملی میان افغان ها، مجادله با بی عدالتی، ایجاد جامعه مدنی عاری از تبعیض و سایر موارد که متضمن آینده بهتر اتباع کشور است، می گردد.

بنأ پیروی از احکام قانون اساسی جمهوری اسلامی افغانستان وجیه ملی هر افغان است تا از این رهگذر نظم عامه حکمفرما و سلامت جامعه هر چه بیشتر از امروز تأمین گردد. □

که بتاريخ ۱۴ جدی ۱۳۸۲ از طریق شورای ملی تصویب و بتاريخ ۶ دلو ۱۳۸۲ توشیح گردید که مطابق مقتضیات عصر حاضر عیار گردیده تا همه افغان ها بتوانند به نحو مطلوب از زندگی اجتماعی بهره مادی و معنوی گرفته و به هدف نهایی خود که همانا رفاه است، برسند.

قانون اساسی جمهوری اسلامی افغانستان در برگیرنده موضوعات چون نوعیت دولت، دین، حاکمیت ملی، سیاست خارجی، سرود ملی، بیرق کشور، پایتخت، آزادی بیان، حقوق و وجایب

قانون اساسی یک سند معتبر و مهم است که جهت نظم و رعایت سایر موضوعات اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی یک جامعه وضع می گردد.

سابقه قانون گذاری در کشور عزیز ما افغانستان از دوره امان الله خان آغاز می گردد، بدین مفهوم که سابقه آن به بیشتر از ۹۰ سال بر می گردد که از آن زمان تا اکنون قوانین اساسی متعددی برای اداره کشور به تصویب رسیده است که تعداد آن به ۸ قانون میرسد.

آخرین قانون اساسی افغانستان، قانون اساسی جمهوری اسلامی افغانستان است

په افغانستان کې د عامه اعتباراتو ثبتولو ته لنډه کتنه

ليکوال: نثار احمد يوسفزی
د عامه اعتباراتو د ثبت عمومي آمر

د عامه اعتباراتو ثبتول

مناسب فرصتونه لاسته راوړي، د خپلو پيږدونکو شمير زيات کړي او پيره گټه ترلاسه کړي. خو د مالي وجوه د متقاضيانو په هکله د معتبرو معلوماتو نشتون، د مخ په ودې هېوادونو کې د مالي وجوه ته د لاسرسۍ په برخه کې د اساسي خنډونو څخه شميرل کيږي، ځکه د پيږدونکو د تير په هکله له

د مخ په ودې هېوادونو اقتصاد کې، کوچنۍ او منځنۍ سوداګرۍ د خصوصي سکتور ستره برخه جوړوي او د اشتغال رامنځته کولو تر ټولو زياته زمينه چمتو کوي. کوچنۍ او منځنۍ سوداګرۍ پيږ مالي وجوه ته په لاسرسۍ کولای شي د پانګې اچونې

اتم کال، يو نوي يمه گڼه د ۱۳۹۳ کال د مرغومي مياشت

معتبرو معلوماتو پرته مالي بنسټونه نشي کولای چې هغوی ته مالي وجوه چمتو کړي او همدارنگه پیروودونکي هم اړتیا لري ترڅو مالي بنسټونو ته د خپلې سابقې په هکله معتبر اسناد وړاندې کړي. په همدې ډول څارونکې ادارې اړتیا لري څو په بانکي سکتور کې اعتباري خطرونه وڅاري. دغه ټولې اړتیاوې د دې لامل کیږي ترڅو د عامه اعتباراتو د ثبت سیستم موجودیت د مطالعې لاندې ونيول شي.

د عامه اعتباراتو د ثبت ادارې او یا د اعتباراتو د راپور ورکولو آژانس؛ د انفرادي اشخاصو او شرکتونو اعتباري معلومات (د پور اخیستونکي د پیژندګلوی معلومات، د ورکړې تاریخچه او تضمین) راټولوي، تحلیلوي او د اعتباري راپورونو په ترڅ کې یې نورو بنسټونو ته وړاندې کوي. د عامه اعتباراتو د ثبتولو ادارو د اړتیا وړ معلومات له بیلابیلو سرچینو څخه (سوداګریز بانکونه، کوچني مالي بنسټونه، مخابراتي شرکتونه، سوداګریز محاکم، بیمې او بریښنا شرکتونه، د مالي اجارې شرکتونه او نور...) راټولوي او د یوه منسجم راپور په ترڅ کې چې د پیروودونکي درجه بندي هم په کې

شامله وي، عرضه کوي. معلومات کیدای شي چې مثبت او یا منفي وي. منفي معلومات د زیاتو خطرونو او مثبت معلومات د ښه اعتبار ښکاروندويي کوي.

که چیرې نوموړې ادارې د خصوصي سکتور لخوا اداره شي نو د اعتباراتو د راپور ورکولو آژانس په نوم او که چیرې د دولتي سکتور په ځانګړي ډول مرکزي بانکونو لخوا اداره شي نو د عامه اعتباراتو د ثبت ادارې په نوم یادېږي. سره له دې چې د عامه اعتباراتو د ثبتولو ادارې/د اعتباراتو د راپور ورکولو آژانس؛ مثبت او منفي اعتباري معلومات مارکیټ ته وړاندې کوي خو د پورونو د اجراء او یا نه اجراء په بهیر کې هېڅ ډول مداخله نه لري او یوازې د پور ورکونکي او پور اخیستونکي ترمنځ د اعتباري معلوماتو د شریکولو د مرجع په توګه عمل کوي. د نوموړو ادارو له جوړیدو موخه د اعتباري معلوماتو لپاره د یو واحد او خوندي سیستم رامنځته کول دي ترڅو د مالي بنسټونو او اړوندو ادارو د استفادې وړ وګرځي او د یادو آسانتیاوو په استفادې سره وکړای شي د پور اخیستلو په موخه د پیروودونکو د

مراجعه کولو پر مهال د هغوی د اعتباري سوابقو په هکله په آسانی معلومات تر لاسه کړي. په حقیقت کې د مخ په ودې هېوادونو کې د دغه سیستم جوړول د پام وړ مستقیمې او غیرمستقیمې مالي ګټې لري او په لاندې ډول د اقتصادي ودې او پرمختګ زمینه چمتو کوي:

- مالي وجوه ته د لاسرسی فرصتونو زیاتوالی
- مالي وجوه ته د لاسرسی لګښتونو کموالی
- د وجوه د مؤلذیت او بیا ورکړې زیاتوالی
- د ټکنانې بیې کموالی
- د اعتباري معلوماتو د کیفیت ښه والی
- له دې سیستم څخه د څارنیزې استفادې په حالت کې د اعتباري خطرونو کموالی
- له هغه ځایه چې مالي بنسټونه د اقتصاد مهمه برخه جوړوي، له دې کبله د هېواد په اقتصاد کې مالي وجوه ته د هغوی لاسرسی، معتبرو اعتباري معلوماتو ته اړتیا لري چې یوازې د عامه اعتباراتو د ثبت ادارې لخوا چمتو کیږي. د عامه اعتباراتو د ثبت

سیستمونو اساسي محصول، اعتباري راپورونه (Credit Reports) دي چې مشتمل دي پر: د ورکړې تاریخچه، هویتي معلومات، د پورونو شمیر، د پیروونکو مثبت او منفي وضعیت.

دغه تفصیلي راپور له مالي بنسټونو سره مرسته کوي خو ښه پوړوي وپېژني او په برخه کې یې معقول تصمیمونه ونیسي. له دې کبله اعتباري راپورونه د نړۍ په ډیرو هېوادونو کې د معلوماتو د مهمې سرچینې په توګه د اعتباري خطرونو د ارزونې او تصمیم نیولو په موخه په پام کې نیول کیږي.

DECISION

په افغانستان کې د عامه اعتباراتو ثبتول د افغانستان بانکي سکتور د نورو اقتصادي برخو په څیر د تیرو دوو لسیزو

په بدلونونو کې شامل دی، په دې ډول چې له ۲۰۰۱ راپدېخوا، په " بازار اقتصاد" باندې د هېواد اقتصادي نظام له بدلیدو سره سم په بیلابیلو اقتصادي ډګرونو کې نوي پرمختګونه تر سره شوي دي. په بانکي سکتور کې د پام وړ پرمختګونو څخه یو د عامه اعتباراتو د ثبت سیستم دی چې له دې مخکې موجود نه ؤ او اعتباري معلومات په دودیز ډول د مکاتیبو او استعلامونو په وسیله مالي بنسټونو او اړوندو ادارو ته لیردول کیدل. په دې کې شک نشته چې کاغذي سیستم د اعتباري معلوماتو په راټولو کې بیوروکراسي او اعتباري خطرونه یې زیاتول او د بریښنايي واحد او معتبر سیستم د نشتوالی په حالت کې، مالي بنسټونو د پیروونکي د ورکړې سوابقو په نه پام کې نیولو سره تصمیم نیوه، چې دا په هېواد کې مالي وجوه ته د لاسرسۍ په وړاندې مهم خنډ ګڼل کیده. د یادو ستونزو او اندېښنو په پام کې نیولو سره او د اقتصادي زیربناو د پراختیا په موخه؛ مهمو ملي او نړیوالو مالي بنسټونو لکه نړیوال بانک د تمویل کوونکي په توګه، مالي نړیوالې ادارې د تخنیکي همکار په حیث، د حرکت محترمي

مؤسسې د حقوقي اډانې رامنځته کولو او ظرفیت جوړولو په برخه کې او مرکزي بانک د پروژې د پلي کوونکي په حیث د دې سیستم په جوړولو لاس پورې کړ.

په هېواد کې د اعتباري معلوماتو د ثبت کولو په موخه د لومړي ځل لپاره د عامه اعتباراتو د ثبت سیستم د د افغانستان بانک لخوا د ۱۳۹۲ کال د لیندۍ په ۲۵ نیټه پرانیستل شو. دغه سیستم په بشپړ ډول بریښنايي دی او د نړیوالو معیارونو پر بنسټ سمبال شوی دی. په هېواد کې له دې سیستم څخه استفاده، مالي وجوه ته د لاسرسۍ آسانتیاوې زیاتوي او هغه پیروونکي چې د مالي وجوه غوښتنه لري، د دې سیستم له ګټو څخه برخمن کیدای شي. دغه سیستم، د پور ورکولو معقول تصمیم نیولو په برخه کې له مالي بنسټونو سره مرسته کوي او هغوی د پړاوونو بهیر بشپړولو او د وخت ضایع کیدو پرته د اړتیا وړ اعتباري معلومات په آنلاین ډول لاسته راوړي. ■

ادامه لری

حریق بانکوتهای مندرس در زون مرکز د افغانستان بانک

نماید تا هموطنان ما از این رهگذر دچار مشکل در معاملات روزمره اقتصادی شان نگردند. بعداً پول های جمعآوری شده مندرس با تفکیک انواعیه های آن در مرکز د افغانستان بانک و زون های ساحوی هفتگانه بعد از چک و کنترل دقیق توسط هیئت مراقبت و حریق بانکوتهای مندرس که متشکل از نمایندگان با صلاحیت شورای ملی افغانستان، وزارت های عدلیه، مالیه، ریاست عمومی امنیت ملی، اداره ناظر کل د افغانستان بانک، آمریت عملیات بانکی، خزانه داری کل و معاونیت عملیات بانکی در امور نشر و مراقبت بانکوتها تحت ریاست محترم الحاج

از پول خود مردم پرداخت می گردد. پس باید در شیوه نگهداری درست از پول (بانکوت ها و مسکوکات) همه مردم توجه جدی داشته باشند، ولی متأسفانه در کشور ما به فرهنگ حفظ و نگهداری پول افغانی که هویت ملی ما است، توجه چندانی از جانب مردم صورت نمی گیرد، برعکس مردم اسعار خارجی را با کمال احتیاط نگهداری نموده و در حفظ و مراقبت آن از هیچ گونه سعی و تلاش دریغ نمی ورزند. با در نظر داشت موضوعات فوق و عدم توجه مردم، د افغانستان بانک همه ساله پول های کهنه (مندرس) را در مرکز و ولایات در مقابل پول جدید تعویض می

این یک امر طبیعی است که همه اجناس و اشیا بعد از یک زمان معین فرسوده شده و از بین میروند که بانکوت های افغانی نیز در این روند شامل می باشند، همچنان در کنار آن استفاده نادرست از هر امتعه باعث فرسودگی زود هنگام آن می گردد. بناً در صورت استفاده معقول تا اندازه ای زیاد می توان از فرسودگی و هزینه چاپ مجدد آن جلوگیری کرد. از آنجایی که هویداست بانک مرکزی یک نهاد دولتی است که بانکوت های مندرس را جمعآوری و طبق ضرورت پول جدید چاپ می نماید که چاپ مجدد آن از این طریق تادیه می گردد که در واقع هزینه آن از بیت المال یعنی

عیسی خان طراب معاون دوم د افغانستان بانک می باشد، حریق می‌شوند.

به سلسله پروسه حریق بانکوت های مندرس بتاريخ ۸ جدی ۱۳۹۳ بر اساس حکم شماره ۳ سنبله ۱۳۹۳ مقام محترم ریاست گل د افغانستان بانک طبق انوعیه ذیل بانکوت ها حریق گردید:

بانکوت نوع هزار افغانیگی	بتعداد ۳۰۰ بندل	مبلغ ۳۰۰،۰۰۰،۰۰۰ افغانی
بانکوت نوع پنجصد افغانیگی	بتعداد ۱،۰۰۰ بندل	مبلغ ۵۰۰،۰۰۰،۰۰۰ افغانی
بانکوت نوع صد افغانیگی	بتعداد ۲،۰۰۰ بندل	مبلغ ۲۰۰،۰۰۰،۰۰۰ افغانی
بانکوت نوع پنجاه افغانیگی	بتعداد ۲،۰۰۰ بندل	مبلغ ۱۰۰،۰۰۰،۰۰۰ افغانی
بانکوت نوع بیست افغانیگی	بتعداد ۲،۰۰۰ بندل	مبلغ ۴۰،۰۰۰،۰۰۰ افغانی
بانکوت نوع ده افغانیگی	بتعداد ۱،۲۰۰ بندل	مبلغ ۱۲،۰۰۰،۰۰۰ افغانی
جمعاً بتعداد ۸،۵۰۰ بندل مبلغ ۱،۱۵۲،۰۰۰،۰۰۰ افغانی		

همچنان به سلسله حریق بانکوتهای مندرس بتاريخ ۱۷/۱۰/۱۳۹۳ متکی به احکام شماره ۱۸۳۳ مورخ ۱۰/۱۰/۱۳۹۳ مقام محترم ریاست گل د افغانستان بانک، بانکوتهای مندرس جمعآوری شده طبق انوعیه ذیل حریق گردید.

باید افزود که بانکوت های مندرس فوق توسط هیئت مراقبت و حریق بانکوت های مندرس به شکل دقیق شمارش، چک و کنترول گردیده و در کوره مخصوص که به همین مناسبت ترتیب شده بود، تحت نظر هیئت مراقبت گردید.

بانکوت نوع هزار افغانیگی	بتعداد ۳۰۰ بندل	مبلغ ۳۰۰،۰۰۰،۰۰۰ افغانی
بانکوت نوع پنجصد افغانیگی	بتعداد ۵۰۰ بندل	مبلغ ۲۵۰،۰۰۰،۰۰۰ افغانی
بانکوت نوع صد افغانیگی	بتعداد ۵۰۰ بندل	مبلغ ۵۰،۰۰۰،۰۰۰ افغانی
بانکوت نوع پنجاه افغانیگی	بتعداد ۲۰۰ بندل	مبلغ ۱۰،۰۰۰،۰۰۰ افغانی
بانکوت نوع بیست افغانیگی	بتعداد ۱،۵۰۰ بندل	مبلغ ۳۰،۰۰۰،۰۰۰ افغانی
بانکوت نوع ده افغانیگی	بتعداد ۴،۰۰۰ بندل	مبلغ ۴۰،۰۰۰،۰۰۰ افغانی
بانکوت های نوع دو افغانیگی	بتعداد ۱،۵۰۰ بندل	۳،۰۰۰،۰۰۰ افغانی
جمعاً بتعداد ۸،۵۰۰ بندل مبلغ ۶۸۳،۰۰۰،۰۰۰ افغانی		

نظر اجمالی بر روند سرمایه گذاری جهانی

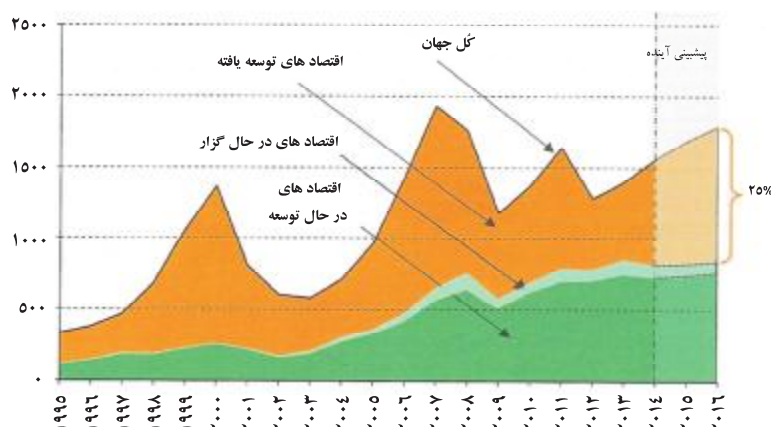
روند سرمایه گذاری مستقیم خارجی در سال ۲۰۱۳ سیر صعودی داشته است. طوریکه ۹ درصد (۱.۴۵ تریلیون) دالر افزایش را نشان می‌دهد. سرمایه گذاری مستقیم خارجی بصورت کلی در تمام کشور های جهان اعم از کشور های توسعه یافته، در حال توسعه و در حال گذار اقتصادی افزایش نه درصدی را نشان می‌دهد که با این حال سهام جهانی سرمایه گذاری مستقیم خارجی به ۲۵.۵ تریلیون دالر ثبت شده است.

دالر افزایش خواهد یافت. باید افزود که محور اصلی بهبود اقتصاد را سرمایه گذاری در کشور های توسعه یافته نظر به گسترش و وسعت فعالیت های شان تشکیل می‌دهد.

گذاری مستقیم خارجی را تهدید میکند. به عنوان نتیجه قابل انتظار، سرمایه گذاری مستقیم خارجی با فراز و نشیب می تواند به سمت "الگوی سنتی" با سهم بالاتر از کشور های توسعه یافته در جهان جریان یابد. به همین ترتیب جریان سرمایه گذاری مستقیم خارجی در کشورهای در حال توسعه در سال های آینده به سطح بالا ادامه خواهد داشت.

این در حالست که شکنندگی در برخی از بازار های در حال ظهور و خطرات مبنی بر عدم قاطعیت در سیاست های کاری و نزاع های منطقی هنوز هم از جمله مواردی اند که جریان سرمایه

شکل یک: روند سرمایه گذاری های خارجی در گروپ های اقتصادی از سال ۱۹۹۵-۲۰۱۳ و پیشینی های سال ۲۰۱۴-۲۰۱۶ نشان می‌دهد (ارقام به میلیارد دالر)

بر اساس گزارش پروژه UNCTAD (کنفرانس ملل متحد پیرامون تجارت و توسعه)، سرمایه گذاری مستقیم خارجی جهان در سال ۲۰۱۴ به اندازه ۱.۶ تریلیون دالر، در سال ۲۰۱۵ به اندازه ۱.۷۵ تریلیون دالر و در سال ۲۰۱۶ به اندازه ۱.۸۵ تریلیون

اقتصادهای در حال توسعه در پی

است.

نرخ سرمایه گذاری های مستقیم خارجی

حفظ موقف شان:

آسیای در حال توسعه بیشترین سرمایه

دانست.

بر اساس محاسبه ۵۴ درصدی روند

گذاری های مستقیم خارجی را در

اگر چه روند سرمایه گذاری مستقیم

جدول ۱: سرمایه گذاری خارجی را بشکل منطقی طی سال ۲۰۱۱-۲۰۱۳ نشان میدهد

ارقام به میلیارد دلار

یوم	جریان داخلی سرمایه گذاری سیستم داخلی			جریان داخلی سرمایه گذاری سیستم خارجی		
	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۳
جهان	۱۷۰۰	۱۳۳۰	۱۴۵۲	۱۷۱۲	۱۳۴۷	۱۴۱۱
اقتصاد های توسعه یافته	۸۸۰	۵۱۷	۵۶۶	۱۲۱۶	۸۵۳	۸۵۷
اتحادیه اروپا	۴۹۰	۲۱۶	۲۴۶	۵۸۵	۲۳۸	۲۵۰
امریکای شمالی	۲۶۳	۲۰۴	۲۵۰	۴۳۹	۴۲۲	۳۸۱
اقتصاد در حال توسعه	۷۲۵	۷۲۹	۷۷۸	۴۲۳	۴۴۰	۴۵۴
افریقا	۴۸	۵۵	۵۷	۷	۱۲	۱۲
آسیا	۴۳۱	۴۱۵	۴۲۶	۳۰۴	۳۰۲	۳۲۶
شرق و شمال شرق آسیا	۳۳۳	۳۳۴	۳۴۷	۲۷۰	۲۷۴	۲۹۳
آسیا شمالی	۴۴	۳۲	۳۶	۱۳	۹	۲
آسیا غرب	۵۳	۴۸	۴۴	۲۲	۱۹	۳۱
امریکا لاتین و کاربین	۲۴۴	۲۵۶	۲۹۲	۱۱۱	۱۲۴	۱۱۵
اقیانوسیه	۲	۳	۳	۱	۲	۱
اقتصاد های در حال گذار	۹۵	۸۴	۱۰۸	۷۳	۵۴	۹۹
ساختار ضعیف، آسیب پذیر و اقتصاد های کوچک	۵۸	۵۸	۵۷	۱۲	۱۰	۹
کشور های کمتر توسعه یافته	۲۲	۲۴	۲۸	۴	۴	۵
کشور های روبه رشد محاط به خشکه	۳۶	۳۴	۳۰	۶	۳	۴
ایالات روبه رشد جزایر کوچک	۶	۷	۶	۲	۲	۱
یادداشت: جریان سرمایه گذاری مستقیم با سهم فیصدی در جهان						
اقتصاد های توسعه یافته	۵۱.۸	۳۸.۸	۳۹.۰	۷۱.۰	۶۳.۳	۶۰.۸
اتحادیه اروپا	۲۸.۸	۱۶.۲	۱۷.۰	۳۴.۲	۱۷.۷	۱۷.۸
امریکای شمالی	۱۵.۵	۱۵.۳	۱۷.۲	۲۵.۶	۳۱.۴	۲۷.۰
اقتصاد های در حال توسعه گذار	۴۲.۶	۵۴.۸	۵۳.۶	۲۴.۷	۳۲.۷	۳۲.۲
افریقا	۲.۸	۴.۱	۳.۹	۰.۴	۰.۹	۰.۹
آسیا	۲۵.۳	۳۱.۲	۲۹.۴	۱۷.۸	۲۲.۴	۲۳.۱
شرق و شمال شرق آسیا	۱۹.۶	۲۵.۱	۲۳.۹	۱۵.۸	۲۰.۳	۲۰.۷
آسیا شمالی	۲.۶	۲.۴	۲.۴	۰.۸	۰.۷	۰.۲
آسیا غرب	۳.۱	۳.۶	۳.۰	۱.۳	۱.۴	۲.۲
امریکا لاتین و کاربین	۱۴.۳	۱۹.۲	۲۰.۱	۶.۵	۹.۲	۸.۱
اقیانوسیه	۰.۱	۰.۲	۰.۲	۰.۱	۰.۱	۰.۱
اقتصاد های در حال گذار	۵.۶	۶.۳	۷.۴	۴.۳	۴.۰	۷.۰
ساختار ضعیف، آسیب پذیر و اقتصاد های کوچک	۳.۵	۴.۴	۳.۹	۰.۷	۰.۷	۰.۷
کشور های کمتر توسعه یافته	۱.۳	۱.۸	۱.۹	۰.۳	۰.۳	۰.۳
کشور های روبه رشد محاط به خشکه	۲.۱	۲.۵	۲.۰	۰.۴	۰.۲	۰.۳
ایالات روبه رشد جزایر کوچک	۰.۴	۰.۵	۰.۴	۰.۱	۰.۲	۰.۱

سرمایه گذاری های خارجی با وصف

منطقه داشته و به طور قابل توجهی بالاتر

خارجی در کشور های توسعه یافته، بعد

آنکه نرخ رشد سرمایه گذاری های

از اتحادیه اروپا قرار گرفته است.

از سقوط سال ۲۰۱۲، بهبود یافته، ولی

خارجی در کشور های در حال توسعه

روند سرمایه گذاری مستقیم خارجی در

هنوز هم بشکل بی سابقه از کل سرمایه

اخیراً کاهش داشته در مقایسه با ده سال

دیگر مناطق در حال توسعه نیز افزایش

گذاری مستقیم جهانی با سهم (۳۹

قبل که ۱۷ فیصد بوده حال به هفت

داشته است به گونه مثال میتوان افریقا را

درصد) پایین باقی مانده است، در

فیصد رسیده است، اما روند سرمایه

با ۴ درصد، امریکای لاتین و کارائیب را

حالیکه این کشور ها در سال ۲۰۰۷ با

گذاری مستقیم خارجی در این کشور ها

با ۶ درصد به استثنای مراکز مالی دور از

داشتن ۵۷ درصدی سهم نرخ سرمایه

به ۷۷۸ میلیارد دلار مثبت خواننده شده

ساحل) از جمله مناطق با روند صعودی

گذاری های مستقیم خارجی در صدر

جدول قرار داشتند.

بنابر این کشور های در حال توسعه بیشتر از کشور های توسعه یافته به اندازه بیشتر از ۲۰۰ میلیارد دلار برای سال دوم در حال اجراء در صدر جدول قرار دارند. کشور های در حال توسعه و در حال گذار در حال حاضر نیم از ۲۰ اقتصاد برتر جهان را از نگاه سرمایه گذاری های مستقیم خارجی تشکیل میدهد. مکزیکو به جایگاه دهم رسیده است و

چین جایگاه خود را من حیث دومین اقتصاد جهان در بخش سرمایه گذاری ها ثبت کرده است. سرمایه گذاری های مستقیم خارجی FDI توسط شرکت های چند ملیتی در کشور های در حال توسعه به اندازه ۴۵۴ میلیارد دلار ریکارد دیگرست که نصیب کشور های در حال توسعه شده است. آنها همراه با اقتصاد های در حال گذار، جریان سرمایه گذاری مستقیم خارجی را

در مقایسه با تنها ۱۲ فیصد در ابتدای سال ۲۰۰۰ به اندازه ۳۹ در صد افزایش داده اند.

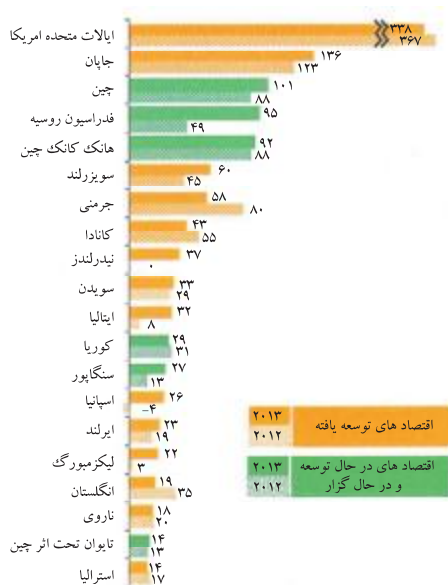
شش اقتصاد در حال توسعه و در حال گذار در ردیف ۲۰ سرمایه گذار بزرگ جهانی در سال ۲۰۱۳ قرار گرفته اند.

منبع: World investment report

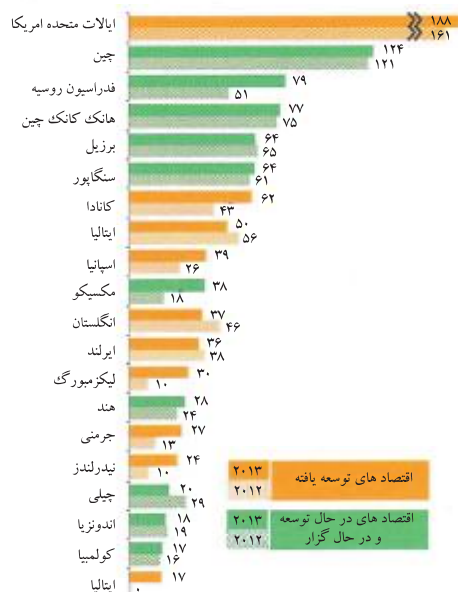
۲۰۱۴

برگردان: یما عفیف

شکل ۳: سرمایه گذاری مستقیم خارجی بیرون از ۲۰ کشور اقتصاد میزبان از سال ۲۰۱۲ و ۲۰۱۳ (ارقام به میلیارد دلار)

شکل ۲: سرمایه گذاری مستقیم خارجی در داخل اقتصاد جریان از سال ۲۰۱۲-۲۰۱۳ (ارقام به میلیارد دلار)

د کاسا ۱۰۰۰ پروژې ته يوه لنډه کتنه

ټاکل شوې ده چې د دغې پروژې کار په ۲۰۱۴ ميلادي کال کې پيل او په ۲۰۱۷ ميلادي کال کې ګټې اخستنې ته چمتو شي چې طرحه يې له څو کلونو راهيسې تر کار لاندې ده او لګښت يې نه سوه او درې پنځوس ملیونه ډالره کيږي. ۳۰۰ ملیونه يې د افغانستان ونډه ده چې د نړيوال بانک له لوري ورکول کيږي.

سره له دې چې افغانستان د دې پروژې له ترانزيتي حق څخه د کال څه باندې ۶ ملیونه ډالره ګټه تر لاسه کوي ځينو وزګارو کسانو ته د کار شرايط هم برابرېږي او په ځانګړې توګه د هغو ولايتونو امنيت او اقتصاد به هم ښه کيږي چې د دې پروژې د کار په اوږدو کې موقعيت لري.

افغانستان د خپلې خاورې نه د انرژۍ د ليږد څخه چې د پروژې د اعمار تر ټولو اوږده لاره ده ترانزيتي فيس اخلي، نور ګاونډي هيوادونه لکه ازبکستان او ترکمنستان هم د برېښنا انرژۍ د پيږدلو وړتيا لري دوې هم غواړي چې د افغانستان له لارې د کاسا ۱۰۰۰ پروژې د تجهيزاتو نه په ګټنې اخيستنې سره سويلي آسيا ته برېښنا وليږدوي. د پروژې مالي تمويل هر هېواد ته په جلا جلا توګه د نړيوال بانک د مسوولينو له خوا وړاندې شو. ▣

عبدالحيظ شاهين

اخيسته:

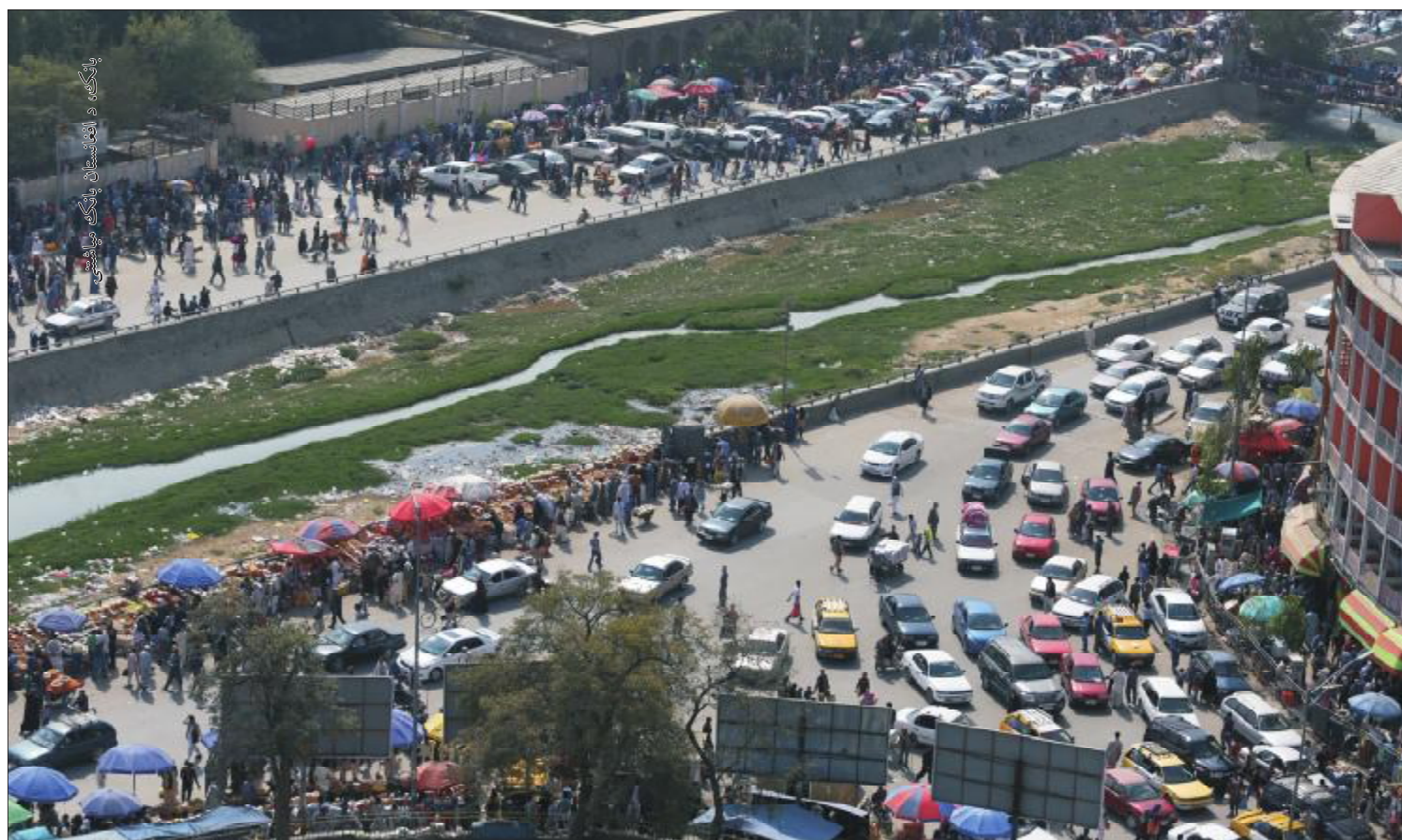
afghan-rus.ru/index

mfa.gov.af

قرغزستان جمهوريت، تاجکستان، افغانستان او پاکستان په خپلواکۍ داخلي اړيکې پياوړي کړي دي، اوس مهال دغه هيوادونه د نړيوالو مالي ادارو لکه (IFC)، نړيوال بانک (WB)، اسلامي پراختيايي بانک (ISDB)، آسيا يې پر مختيايي بانک (ADB) او د بيا رغولو او پرمختګ اروپايي بانک (EBRD) په مرسته د برېښنا، سوداګرۍ پرمختيا او سيمه ييزې برېښنا بازار جوړول غواړي، په دې پروګرام کې اضافي برېښنا چې په قرغزستان او تاجکستان کې چمتو کيږي د سويل خوا يعنې افغانستان او پاکستان ته ليږدول کيږي.

په لومړي پړاو کې به په مرکزي او جنوبي آسيا کې د اړتيا وړ سوداګرۍ بنسټونه، سيستمونه او سيمه ايز برېښنا بازار جوړشي تر څو له ۱۰۰۰ نه تر ۱۳۰۰ ميگا واټه برېښنا د سوداګرۍ زمينه مرکزي او سويلي آسيا ته برابره شي. د دې برېښنا يوه کمه اندازه (۳۰۰ ميگا واټه) برېښنا به په دوامداره توګه تر پنځلسو کلونو پوري افغانستان تر لاسه کړي او لويه برخه به پاکستان ته صادره شي.

د دغې برېښنا مزی د تاجکستان د سنگ تودا د اوبو برېښنا له مرکز څخه پيل د تيوبي او دوستي سيمو څخه تيريږي او د دې سيمې له لارې افغانستان ته داخلېږي او وروسته د کنډز، پلخمرې، دوشي، خنجان، سالنگونو، چاريکار او کابل څخه د ختيځ په لور له جلال آباد څخه د پاکستان پېښور ښار ته په داسې حال کې رسېږي چې دغه مزی ۱۱۷ کيلومتره يې په تاجکستان، او ۵۶۲ کيلو متره يې د افغانستان څخه په تيريدو تر ۷۱ کيلو متره په پاکستان کې غزول کيږي.

گسترش روابط با جهان، نقش عمده در جهت رشد و توسعه اقتصادی افغانستان دارد

مدت و تشویق همکاری های منطقه‌ای می باشد. همکاری میان این دو کشور بر اساس احترام متقابل حفظ تمامیت ارضی، عدم مداخله در امور یکدیگر و سایر اهداف مشترک استوار بوده به ویژه خواست مشترک برای زندگی در فضای صلح و تقویت مساعی جمعی جهت دست یافتن به منطقه که دارای همگرایی اقتصادی منطقه‌ای، عاری از خطرات نظامی باشد.

افغانستان پس از کنفرانس بن و تصویب قانون اساسی، موفق به گذاشتن تهداب مستحکمی برای گرفتن مسئولیت کامل حاکمیت ملی شد و مسیر خود کفای

امنیتی، حکومتداری، توسعه اقتصادی و اجتماعی و روابط منطقه‌ای رسیده است. افغانستان و ایالات متحده آمریکا با تأکید بر اراده مشترک شان برای تحقق آرمانهای مردم این کشور به منظور ایجاد یک افغانستان با ثبات و مستقل که بر اساس قانون اساسی، ارزشهای مشترک، احترام به حقوق اساسی و آزادی های اتباع تعهد نموداند تا همکاری های دراز مدت خویش را در ساحات مورد علاقه متقابل تقویت نمایند که این همکاری ها شامل تحکیم صلح، امنیت و تقویت نهادهای دولتی، حمایت از توسعه اقتصادی و اجتماعی در دراز

بعد از سال ۲۰۰۱ میلادی، دولت جمهوری اسلامی افغانستان و جامعه جهانی در راس ایالات متحده آمریکا در مقابل با تهدیدهای جنگی، اقتصادی، فرهنگی و ... با هم همکاری داشته اند که در ساحات مختلف این کمک ها عملی گردیده است. مردم افغانستان این کمک ها را به مثابه روزنه بطرف زندگی بهتر شان تلقی نموده تا آینده امن، دموکراسی و بهبود زندگی را برای خویش تهداب گذاری نمایند که خوشبختانه اکنون افغانستان با کمک های جامعه جهانی در جهت اتکا پایدار به خود، توسعه و آموزش بخش های

در ساحات امنیت، حکومتداری، توسعه اقتصادی، اجتماعی و روابط منطقه‌ای پایدار را در پیش گرفت. در این راستا ایالات متحده آمریکا برای کمک به افغانستان که متضمن منافع مشترک و پایدار در جهت توسعه اقتصادی می باشد، بطور پیش قدم عمل نموده است. سند همکاری های استراتژیک دراز مدت، با ایالات متحده آمریکا در محور، همکاری های نظامی و امنیتی، توسعه زیر بنا های اقتصادی، تقویت همکاری ها منطقه‌ای، توسعه روابط فرهنگی و تحصیلات عالی و یک تعداد بخش های زیر بنایی دیگر می چرخد.

اگر چه افغانستان در دهه گذشته به کمک جامعه جهانی نظام اقتصادی با سیستم بازار آزاد را با رفورم پولی پایه گذاری نمود که در این راستا پیشرفت های چشمگیری داشته است. داشتن اضافه از ۱۵۰ شبکه رادیویی، زیاده تر از ۵۲ شبکه تلویزیونی، در حدود ۱۸۰ رسانه چاپی پس از سال ۲۰۰۱ فعالیت میدارد و به منظور بنیاد سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، دفاعی، تأمین زندگی مرفه و محیط زیست سالم و ... سرانجام به منظور تثبیت جایگاه شایسته افغانستان در سطح بین المللی قانون اساسی مطابق به واقعیت های تاریخی، فرهنگی و اجتماعی و مقتضیات عصر تصویب گردید که از مدرنترین قانون های اساسی در منطقه میباشد و در

پهلوی آن تعداد زیادی از قوانین دیگر مانند قوانین د افغانستان بانک، بانکداری، تطهیر پول و مبارزه با تمویل تروریزم، رهن اموال منقول، رهن اموال غیر منقول و ...، تدویر سه بار انتخابات ریاست جمهوری و شوراهای ولایتی، ایجاد و تأسیس پارلمان و در بخش تعلیم و تربیه نزدیک به ده میلیون شاگرد که از جمله ۳۸٪ آن اناث میباشد در ۱۴ هزار مکتب ذریعه ۱۹۰ هزار معلم آموزش می بینند و هر سال در جذب شاگردان یک میلیون اضافه میشود. در حالت کنونی وزارت معارف ۲۰۰ هزار آموزگار دارد، در پهلوی آن وزارت تحصیلات عالی در حدود زیادی فقر فرهنگی را جبران نموده است، فرستادن هزاران تن به ۴۵ کشور جهان جهت آموزش اعزام شدند و ایجاد صدها مؤسسه تحصیلات عالی خصوصی نیز بزرگترین دست آورد محسوب میگردد. باید گفت که چرخش اقتصادی یک کشور توسط بانکها به حرکت میاید از اینرو بانکها نبض اقتصادی یک کشور را تشکیل میدهد. نظام بانکی افغانستان متشکل از ۱۶ بانک از جمله ۳ بانک دولتی ۹ بانک خصوصی و متباقی نمایندگی های بانکهای خارجی است که براساس قانون بانکداری افغانستان فعالیت میدارند. از یاد نبریم که این دستاورد ها به تنهایی بدست نیامده بلکه به کمک جامعه جهانی در راس ایالات

متحده آمریکا است که به این میزان پیشرفت نایل شده ایم.

یقیناً رشد نهادهای متذکره بالای همه سکتور های حیاتی تأثیر بسزایی دارد و برای رسیدن به رشد حیاتی، این راستا به سرمایه گذاری هنگفتی نیاز است که باور داریم با امضاء پیمان های استراتژیک اقتصادی درازمدت با کشور های بزرگ صنعتی جهان منجمه ایالات متحده آمریکا مشکلات موجود در عرصه های حیاتی برچیده خواهد شد. کار شناسان امور اقتصادی معتقداند که چون افغانستان کشوریست که اضافه از ۸۰٪ نفوس آن به شکل مستقیم و غیر مستقیم با سکتور زراعت که فیصدی خوبی از تولید ناخالص داخلی را میسازد سر و کار دارند و بخش عمده صادرات را نیز محصولات زراعتی و مواد خام معدنی تشکیل میدهد اما نسبت نارسایی ها در بسته بندی و پروسس آن توانایی رقابتش در مارکیت های بیرونی کم رنگ میباشد. اگر چه با تلاش های مسوولین در این سکتور این نارسایی ها تا حدی کاهش یافته است اما با آنهم نتوانست در ردیف اول از تولیدات ناخالص داخلی جایگاه داشته باشد. اگر در این زمینه سرمایه گذاری داخلی و خارجی صورت گیرد، یقیناً ما شاهد رشد و انکشاف اقتصادی سریع و بهتر خواهیم بود.

بایانی

ادامه دارد...

د افغانستان د بانکداری قانون

اجباري انحلال

دري شپېتمه ماده: ...

(۴) د بانک له شتمنیو څخه له بانک

سره په سپارنو پورې د اړوندو غوښتنو

(مطالباتو) ورکړه، له نورو غوښتنو د

مخه هر سپارنې اېښودونکي ته زیات نه

زیات (۲۰۰۰۰) افغانی صورت مومي.

(۵) کمپسیون کولای شي د د افغانستان

بانک په غوښتنه د هغه بانک متولي ته

چې بانکي جواز یې لغوه شوی، د دې

قانون په اته اوایمه ماده کې د درج

شوو مجازو د یوې یا زیاتو معاملو د

اجراء اجازه ورکړي.

(۶) پدې ماده کې درج شوي حکمونه

د غیر مېشتو بانک په داخلي فرعو او د

نماینده کې په دفترونو باندې لکه دا چې

داخلي واحد بانک جوړوي، تطبیق وړ

دي.

(۷) غیر مېشت بانک د عامل هیئت په

توګه او د ونډه والو عمومي مجمع،

واحد بانک ګډل کړي او د هغه د

شتمنیو، بدیهیو، تصمیمونو او تېروتنو په

هکله چې د هغه د فرعو او دفترونو د

معاملو په پایله کې یا په اړه راپیدا

کړي، پدې ماده کې درج شوي

حکمو نه د تطبیق وړ دي.

لسم فصل

د بانک تصفیه

پر بانک باندې د افلاس د عمومي

قانون نه تطبیقیدل

خلور شپېتمه ماده:

د ورشکستګۍ قانون او په بانکونو

پوري نور اړوند تقنیني سندونه، پر

بانک باندې د تطبیق وړ نه دي.

د ورشکستګۍ د اقداماتو پیل پنځه

شپېتمه ماده:

(۱) د بانک پر خلاف د ورشکستګۍ

اقدامات کېدلای شي په لاندې یوه یا

زیاتو دلیلونو سره پیل شي:

۱- بانک خپل مالي مسئولیتونه (پورونه)

د هغو د سر رسید په وخت کې ور

نکړي.

۲- د بانک پانګه د هغې پانګې په سلو

کې له (۷۵) څخه لږ وي چې د دې

قانون د پنځه دېرشمې مادې د (۳)

فقري د حکم مطابق الزامي ګډل شوې

ده.

۳- د بانک د شتمنیو ارزښت د هغه د

پورونو له ارزښت څخه لږ وي.

د ورشکستګۍ د اقداماتو د پیل کېدو

غوښتنلیک

شپږ شپېتمه ماده:

(۱) د بانک پر خلاف د ورشکستګۍ د

اقداماتو د پیل غوښتنلیک په لیکلي

توګه کمپسیون ته وړاندې کړي.

(۲) کمپسیون کولای شي تر دغو

شرایطو لاندې، د بانک پر خلاف د

ورشکستګۍ د اقداماتو د پیل کېدو په

اړه غوښتنلیک ومنې:

۱- وړاندې شو غوښتنلیک د د افغانستان

بانک له خوا تصدیق شوي د بانک د

مالي صورت حساب او د د افغانستان

بانک له خوا چې د ورشکستګۍ د

اقداماتو د پیل کېدو د مجوز د یوه یا

زیاتو دلیلونو لرونکی وی.

۲- د بانک دریو یا له دریو څخه زیاتو

دایننو کمپسیون ته عریضه ورکړې او

ثبت کړې وي او کاپي یې د د

افغانستان بانک ته وړاندې شوو مستندو

شواهدو سره یوځای څرګندوي چې

بانک خپل پورونه د هغو د سر رسید په

وخت کې ندې ورکړي. □

ضرورت دخالت دولت در تجارت خارجی

The need for government intervention in foreign trade

احمد قیس ظاهر

کارشناس ارشد مالی و حسابداری
صندوق انکشاف زراعت
وزارت زراعت، آبیاری و مالداري

است بخش خصوصی صرفاً به خاطر سودآوری و منفعت شخصی نسبت به تعادل بازار و رفاه مصرف کنندگان جامعه احساس مسوولیت نکند. دخالت دولت در این زمینه قابل قبول بوده، نظارت و کنترل در چنین حالت از جانب دولت حتمی و ضروری است، چرا که رفاه جامعه هدف اصلی و مسوولیت دولت است.

۴- افزایش صادرات یک کالا ممکن است موجب استخراج یا برداشت بی

می گردد، آنگاه ممکن است، دولت تصمیم به ایفای نقش بگیرد.

۲- واردات و صادرات کالاها و خدمات و جابجایی عوامل تولید و تکنالوژی می تواند امنیت ملی کشور را تحت تأثیر قرار دهد. با درک این واقعیت هرگاه تسلط کامل بخش خصوصی بر تجارت خارجی با اهداف امنیت ملی تعارض پیدا کند، دخالت و نظارت دولت در امور تجارت خارجی قابل توجیه بوده، دخالت مستقیم و بر وقت از جانب دولت مطلوب است.

یعنی اگر احساس شود که مبادلات تجارت خارجی و واردات اجناس یک کشور پیامدهای منفی بر ثبات ملی کشور دارد، حکومت در راستای حفظ منافع ملی برای ممنوع یا محدود نمودن چنین کالاها بصورت فوری وارد عمل گردد.

۳- مقدار واردات یا صادرات کالاها بر وضعیت عرضه و تقاضای آنها در بازارهای داخلی اثر گذار بوده و میتواند منجر به عدم تعادل و نوسانات شدید قیمت در این بازارها گردد. چون ممکن

با توجه به اینکه روابط تجاری با دنیای خارج میتواند برای یک کشور پیامدهای سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و امنیتی داشته باشد؛ دولت ها به منظور جلوگیری از آثار و پیامدهای نامطلوب این مبادلات نقش و دخالت وسیع خود را در این زمینه توجیه نموده اند.

البته نظارت و دخالت دولت ها در دوره جنگ یا بحران یا هنگامی که مصالح سیاسی و امنیت ایجاب نماید، ضرورت بیشتری پیدا میکند. یا به عبارت دیگر دولت ها در حالات بحران و احساس تأثیرات نامطلوب تجارت خارجی بر وضع سیاسی و امنیتی کشور نظارت، کنترل و دخالت خود را بیشتر میسازند. دلایل اصلی دخالت دولت در تجارت خارجی را می توان بشرح ذیل بیان نمود:

۱- روابط اقتصادی و تجاری با دنیای خارج باید با خط مشی های سیاسی و الگوی روابط خارجی کشور همسو و سازگار باشد و اگر احساس گردد که انجام امور تجارتی خارجی بوسیله بخش خصوصی مانع این همسویی و سازگاری

رویه از برخی منابع ارزشمند یا کمیاب اقتصادی کشور گردد و در نتیجه صنایع و واحدهای تولیدی داخلی را در دسترسی به این منابع یا عوامل تولید با مشکل روبرو نماید. این اقدامات هم چنین ممکن است در درازمدت به زیان اقتصاد ملی تمام شود. در چنین حالتی ممکن است، دولت تولید یا صدور چنین کالاهایی را در انحصار خود درآورده یا آنرا محدود نماید. یعنی صادرات بیش از حد یک یا چندین منبع با ارزش و کمیاب بشکل نامنظم، تخمین نشده و بدون برنامه در درازمدت کشور را به قلت آن منبع مواجه خواهد ساخت و باعث زیان اقتصادی ملی خواهد شد. دولت باید از لحاظ کمی و کیفی چنین منابع را تشخیص داده، پلان صادراتی درازمدت مشخصی را در زمینه روی دست گیرد.

۵- مبادله برخی از کالاها و خدمات با دنیای خارجی با تندرستی و سلامتی جامعه ارتباط پیدا میکند. این موضوع در مورد واردات محصولات زراعتی، مواد غذایی و دارویی یا ادویه جات و کالاهای مرتبط با آن ها بیش تر مطرح می شود. هرگاه احساس شود که تجارت این کالاها بوسیله بخش خصوصی باعث نادیده گرفتن اهداف سلامتی و تندرستی جامعه میگردد و انگیزه سود آوری یا منفعت شخصی موجب کم توجهی به این اهداف و استندرد ها می شود، دخالت یا نظارت مستقیم دولت قابل قبول و منطقی خواهد بود. حکومت می تواند برای حفظ

سلامت و رفاه جامعه و منافع مصرف کنندگان مقررات، معیارها و سیاست های تجاری در زمینه تولید، واردات و عرضه محصولات خاصی که با تندرستی و سلامتی جسمی جامعه سروکار دارند وضع نماید.

۶- برای بسیاری از کشورها به ویژه کشورهای کمتر توسعه یافته، کسب درآمد ارزی و تعادل در بازار ارز یک هدف اقتصادی مهم تلقی می شود. از آنجاییکه عرضه و تقاضای ارز در کشور عمدتاً به مقدار یا ارزش صادرات و واردات آن بستگی دارد، بنابر این ممکن است تحقق هدف مذکور ایجاب نماید که دولت نقش یا دخالت خود را در زمینه تجارت خارجی گسترش دهد.

در کشور ما افغانستان نقش، نظارت، کنترل و دخالت دولت بر تجارت خارجی مساوی به صفر است و بدون شک گفته میتوانیم که تعدادی از اراکین دولت مشغول تجارت به شکل مستقیم یا غیر مستقیم هستند که سد راه نظارت، نقش و دخالت دولت در موارد فوق الذکر میشوند، چون از همه بیشتر سود و منفعت می برند.

مثال ۱: در این اواخر نرخ جهانی نفت در بازارهای جهانی کاهش بی سابقه و چشمگیری داشته است که حتی ۵۰ فیصد در قیمت نفت کاهش آمده است، اما قسمیکه دیده می شود، در کشور ما ۱۵ فیصد کاهش بعمل نیامده است.

مثال ۲: بازارهای کشور ما از ادویه جات بی کیفیت مملو است. حتی ادویه جات تاریخ تیرشده نیز به کشور ما به ساده

گی وارد میگردد، حتی ادویه جات کمپنی های خارجی که در کشور های خود شان از نگاه کیفیت و عدم معیارهای صحی در لست سیاه قرار دارند و تولیدات شان در داخل آن کشور ممنوع قرار داده شده است، به کشور ما صادرات دارند.

این واردات صحت و سلامتی مردم ما را به سطح گسترده به خطر انداخته است. بر اساس یک گزارش جدید، نیمی (۵۰ فیصد) ادویه وارداتی به افغانستان بی کیفیت هستند. خبرگزاری دویچه وله آلمان در همین رابطه به نقل از یک عضو کمیته مستقل مشترک نظارت و ارزیابی مبارزه علیه فساد اداری نوشته است که بررسی ها نشان میدهد که ۵۰ درصد ادویه بازارهای افغانستان قاچاقی وارد می شوند و هیچ کنترولی بر کیفیت آنها وجود ندارد. به گفته وی ارزش مجموعی معاملات ادویه در افغانستان سالانه به ۸۰۰ میلیون دالر میرسد.

بر اساس معلومات عضو این کمیته عدم نظارت و فساد اداری باعث شده است، ادویه جات که رسماً از طریق گمرکات وارد کشور میشوند، ۵۰ درصد قانونی و ۶۰ درصد بی کیفیت است که از طریق پاکستان به افغانستان وارد میشوند و روی پاکت این دواها "فقط برای صادرات به افغانستان" نوشته است و حدود ۳۰۰ شرکت پاکستانی ادویه بی کیفیت را فقط برای صادرات به افغانستان تولید می کنند و حتی در خود پاکستان اجازه مصرف این دواها داده نشده است. □

پرسوب، بیکاري او د اقتصادي ودې کمېدل؛ د ایران د نفتو د بیې د لوېدو اغېزې دي

د ۲۰۱۵ زیږدیز کال په لومړیو ورځو کې د نفتو بیه د ۸۰ لسیزې د لومړیو کلونو د بیې سطحې ته چې هره بشکه یې شاوخوا ۵۰ ډالره وه، ورسېده خو د ایران د راتلونکي کال بودجه د بشکې ۷۲ ډالرو پر بنسټ ولاړه ده چې دا وضعیت به ایران کوم لورې ته بوځي؟

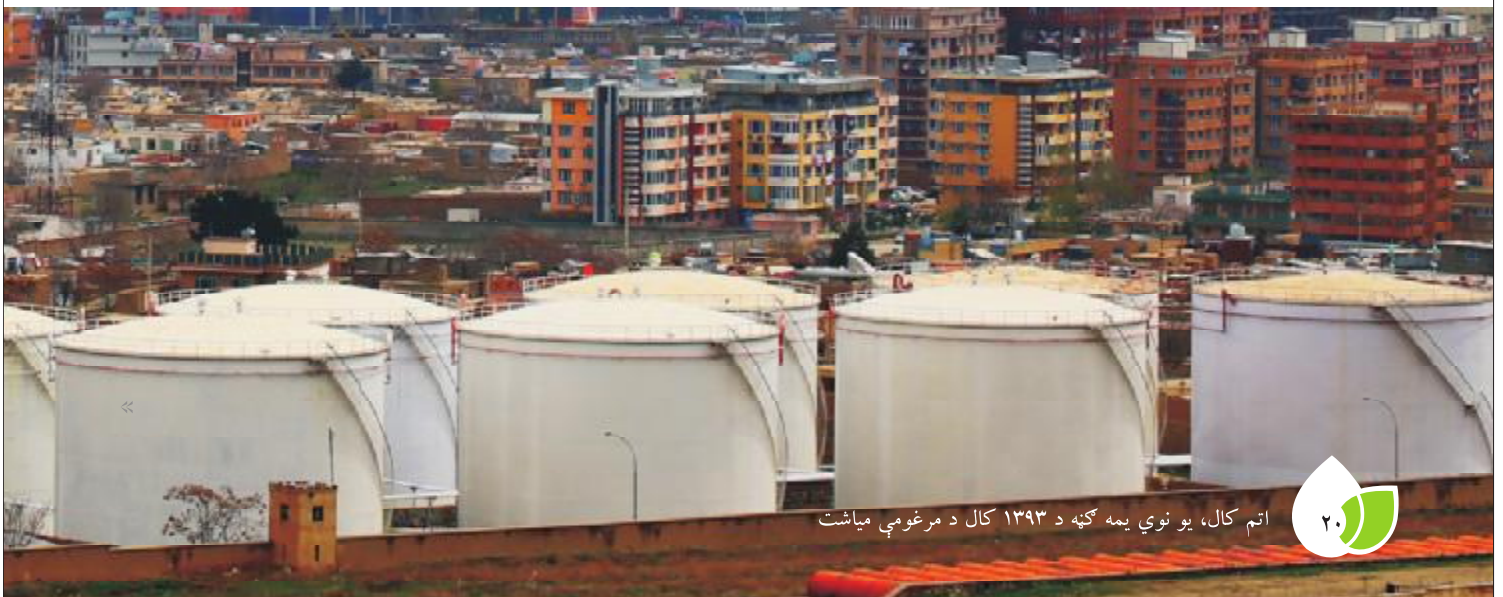
د ۲۰۱۴ زیږدیز کال د اوړي له نیمایي څخه راهیسې چې په هغه وخت کې د هرې بشکې بیه له ۱۰۰ ډالرو اوچته وه نفتو ټیټېدونکې بهیر درلودلی دی چې دغه شمېره د ۲۰۱۵ کال په لومړیو ورځو کې له ۵۰ ډالرو هم لاندې وغورځېده.

د ایران دولت د رسمي اعلان له مخې، د دغه هېواد اقتصاد له ۳۰ تر ۳۵ سلنه نفتو پورې تړلی دی، خو کارپوهان باور لري چې د نفتو صادرات به د ایران د اسعاري عاید ۷۰ سلنه تامین کړي.

نفت او د ایران یوازینی اقتصادي تولید په استهکلم کې د اقتصادي چارو کارپوه احمد علوي له دویمه ډله سره په وینا کې د ایران پر اقتصاد باندې د اغېزې عوامل په ګوته کوي. نوموړی باور لري چې د ایران اقتصاد، پر نفتو تړلی اقتصاد دی. له همدې امله د نفتي عوایدو په ټیټېدو سره د دولت بودجه محدوده کېږي او د خلکو د ژوندانه

خوځښت او فعالیت کمزوره کېږي. د بیکارۍ زیاتېدل، د وارداتو کمېدل او د تولیدي برخو د اقتصادي فعالیتونو د کمې ټیټېدل هغه عوامل دي چې عایدات یې لږ کړي دي.

علوي زیاتوي: "نفتي عواید د ایران اقتصاد ته د اسعارو د دننه کولو سرچینه ده، له همدې کبله د نفتي اسعاري عایداتو په ټیټېدو سره په طبیعي توګه د ایران د نړیوالو تادیاتو بیلانس او د اقتصاد د سوداګرۍ بیلانس له ستونزې سره مخ کېږي چې د ډالر پر ارزښت باندې اغېزه کوي او د ډالر په ګډون د نړیوالو اسعارو بیه لوړوي. د دې

وضعیت ناوړه پایله به دا وي چې په هېواد کې د توکو او اجناسو بیه لوړیږي او له امله یې مونږ به د پړسوب اغېزو او د بیکارۍ اړوند اغېزو شاهد وسو".

احمد علوي د ایران د اقتصادي ودې چې د نفتو پر عاید باندې تړلی دی په اړه د خبرو په دوام کې وویل: "د نفتي عوایدو د ټیټېدو په پام کې نیولو سره او له کومه چې په ایران کې اقتصادي وده د نفتو پر عایدو تړلی دی، دغه مرحلې له کمزورتیا سره مخ کېږي او اقتصادي وده به هومره نه وي چې د دولت کارپوهانو اټکل کړی دی".

د ۱۳۹۴ کال په بودجه کې پر نفتو د اتکاء د له منځه وړلو لپاره د مجلس طرح

د جدي په ۱۶ نېټه باندې د ایران د اسلامي شورا د مجلس غړي احمد توکلي له مهر خبري آژانس سره په خبرو کې له یو طرح څخه خبر ورکړ چې له مخې یې پر نفتو باندې د راتلونکي کال د بودجه اتکاء په بشپړه توګه له منځه وړل کېږي.

احمد علوي د دغه طرح د عملي کولو په اړه داسې وویل: "دا چې د ایران د اقتصاد او د دولت د بودجې اتکاء پر

نفتو باندې لږه شي، هغه موضوع ده چې له ۵۰ کلونو راهیسې تر پام او غور لاندې وه او ټولو دولتونو دغه شعار غوره کړی دی. اوکه د ایران د اقتصاد تاریخي بدلونونو ته نظر واچوو نو دا پیدا کوو چې د نفتي عوایدو پرته د دولت د بودجې او اقتصاد یا د ایران د بهرني سوداګرۍ ډېرې لږې عایداتي اغېزې لیدل کېږي. دا کار په لنډه موده کې ناشونې ده او په اوږده موده کې په دې شرط شونې ده چې د ایران اقتصاد داخلي تولید ولري او وکړی شي چې په نړیوالو بازارونو کې خاڼه ځای ومومي. دا کار په اوسني شرایطو کې ډېر ستونزمنه دی او هیله مندي یې نشته دی".

له دې مخکې د روحاني د دولت ویاند محمد باقر نوبخت اعلان کړی و چې دولت کولی شي چې هېواد له ۳۵ ډالري بشکې سره هم اداره او کنټرول کړي.

ښاغلی علوي د دغه ادعا په ځواب کې وایي: "له ۳۵ ډالره نفتو بشکې باندې د هېواد د اداره کولو مفهوم ډېر ناڅرګنده دی، که څه هم یو هېواد له دې هم په ټیټ نفتي عایداتو باندې اداره کېدای شي، خو پایلې به یې منفي وي او ټول

به تر خپلې منفي اغېزې لاندې راوړي. سپمول: د نفتي عوایدو د ټیټېدو سره د مبارزې تر ټولو چټکه لاره

احمد علوي باور لري چې په لنډه موده کې د ایران پر اقتصاد باندې د نفتو د بېې د ټیټېدو زیانونکي اغېزو د کمولو په موخه تر ټولو غوره کار چې ترسره کولی شو هغه د هغو ادارو د لګښتونو سپمول دی چې هومره اقتصادي عاید او ګټه نه لري او زیاتېدونکي او اضافي ارزښت نه رامنځ ته کوي.

د دغه اقتصادي کارپوه په وینا، مذهبي، امنیتي او اطلاعاتي ادارې هغه موسسې دي چې یوازې لګښت لري او هېڅ ډول اقتصادي عاید او ګټه نه لري او کومه ګټه چې لري هغه هم له نفتي عوایدو څخه دی. د احمد علوي په وینا، د دغو ادارو د عایداتو فوري پرېکون کولی شي د دولت د بودجې څخه یو لوی بار لرې کړي. □

سرچینه: دویچه وله

ژباړونکی: مسعود ودان

د نړۍ اقتصادي خبرونه

اروپا په ۲۰۱۵ کې: د ستونزو کال

په ۲۰۱۵ کال کې به اروپا بیا هڅه کوي چې یو مصونه ځای ته ځان ورسوي. په تېرو دوو کلونو کې اروپایي مامورینو او مشرانو ویل چې اقتصادي بحرانونه به ختم شوي دي. خو په تېرو شپږو میاشتو کې د نا خوالو د بیا ستنېدو یو احساس پیدا شوی دی.

خطرونه د ۲۰۱۲ کال د خطرونو په شان نه دي. دا خطر نشته چې هېوادونه به خپل پورونه نه شي ادا کولای. اوس د اقتصاد په تپه درېدو او د بېو د ټیټوالي خطر را پیدا شوی دی.

اروپایي مامورینو په وار وار خبرداری ورکړی که اقتصادي وده ترلاسه نه شي او خلکو ته نوي کارونه پیدا نه شي، نه یوازې دا چې د ټولنیز تاوتریخوالی خطر به رامنځته شي بلکې د اروپایي پروژې ملاتړ به هم کمزوری شي.

اټکل شوی چې تر ۲۰۲۰ کال پورې به د اروپا اقتصاد د ۲۰۰۷ کال کچې ته راستون نه شي. په ۲۰۱۵ کال کې به اقتصادي بیا رغونه ناهمواره وي.

تقاضا په دوامداره توګه کمزورې ده. جرمني به د اروپا د اقتصاد د خوځونکي ځواک په توګه پاتې وي خو د دوه کاله مخکې په شان به ځواکمنه نه وي.

د فرانسې اقتصادي وده به د ۰،۷ سلنې په شاوخوا کې وي. ایټالیا به له سوږبازارۍ راوځي خو هیله نه کېږي چې د اروپا

اقتصادي بازار (یورو زون) به د یوې سلنې زیاته وده وکړي او دا به کافي نه وي چې د بېکارۍ کچه چې اوس ۱۱،۷ سلنه ده کمه کړي.

یو ځلې بیا د ټولو سترګې د اروپا د مرکزي بانک مشر، ماریو دراګي ته اوښتي چې هغه به څه کوي.

هیله کېږي چې د کال په لومړیو درې میاشتو کې به هغه په بازار کې د تقاضا کچه لوړه کړي او د دولتي پورونو با ارزښته پانې (Sovereign Bonds) به رانیسي.

خودا کار به دومره آسانه هم نه وي. جرمني کې مخالفتونه شته او کیدای شي قانوني ستونزې هم وي، د دې ګام د اغېزو په هکله هم شکونه شته.

د سیمې ضد خوځښتونه

داسې ښکاري چې اروپا تر اوسه هڅه کوي د یورو ارزښت ټیټ وساتي او د اروپا دننه د تقاضا د پیاوړي کولو لپاره پر ارزانه صادراتو باندې تکیه کوي.

بي بي سي پشټو

لیکوال: د بي بي سي د اروپايي چارو خبريال ګاوين هیوېټ
ژباړونکی: لطف الله لطیف

وزیر اقتصاد ایران: بودجه را با نفت ۴۰ دالری اصلاح می کنیم

د ر پي کاهش شديد قيمت نفت، دولت ایران تصميم گرفته که قيمت هر بشکه نفت را در لايحه بودجه به ۴۰ دالر تغيير دهد. در لايحه ای که دولت به مجلس داده قيمت هر بشکه نفت ۷۲ دالر در نظر

گرفته شده است.

علی طیب نیا وزیر اقتصاد ایران گفته است که ایران در حال حاضر بر روی اصلاح لایحه بودجه سال آینده با قیمت نفت ۴۰ دالر کار می نماید.

دولت حسن روحانی لایحه بودجه سال آینده را در ۱۶ ماه قوس به مجلس فرستاده است که بعد از بررسی در کمیسیون ها برای تصویب در مجلس عمومی مطرح خواهد شد.

آقای طیب نیا گفته که در شش ماه نخست سال جاری به طور متوسط هر بشکه نفت ۱۰۵ دالر به فروش می رسید، ولی اکنون این رقم در حال رسیدن به ۴۰ دالر است.

میزان درآمد پیش بینی شده از محل درآمد نفت در لایحه بودجه سال آینده ۷۱ هزار میلیارد تومان در نظر گرفته شده است، اما با کاهش شدید قیمت نفت دولت ناچار است تا از میزان هزینه های جاری خود بکاهد و حجم پروژه های عمرانی خود را نیز کم کند.

آقای طیب نیا گفته "برای این که بتوانیم از این وضعیت دشوار به سلامت عبور کنیم، لازم است که هزینه های زاید را حذف و برخی از طرح ها را متوقف کنیم."

کارشناسان می گویند کاهش شدید قیمت نفت در کنار تحریم های نفتی و بانکی فشار سنگینی بر اقتصاد ایران وارد کرده است.

در دو سال گذشته بعد از تحریم های بین المللی علیه صنعت نفت، صادرات نفت این کشور به کمتر از نصف کاهش پیدا کرد و همزمان، دسترسی ایران به عواید حاصل از صادرات نفت محدود شد.

طیب نیا می گوید که "صادرات نفت از دو میلیون و ۴۰۰ هزار بشکه در روز به یک میلیون بشکه رسیده است و تنها کشورهایی از ما نفت خریداری می کنند که امریکا به آنها اجازه داده است."

قیمت نفت در بودجه امسال ۱۰۰ دالر در هر بشکه پیش بینی شده بود و با وجود این که در نیمه اول سال قیمت نفت بالا بوده، انتظار می رود میزان کسر بودجه نفتی چندان زیاد نباشد با این حال محمد باقر نوبخت سخنگوی دولت پیشتر گفته بود که تا پایان سال ۳۱ هزار میلیارد تومان کسر بودجه خواهیم داشت.

به گفته کارشناسان بخشی از این کسر بودجه ناشی از کاهش درآمدهای نفتی است، زیرا پیش بینی بهای نفت در بودجه سال جاری تحقق نیافته است.

آقای طیب نیا گفته است کاهش قیمت نفت تنها به خاطر وارد کردن فشار بر ایران و روسیه صورت گرفته است و با این که ما در مذاکرات بر مؤثر نبودن تحریم ها تاکید داریم، اما "دشمن برای زیر فشار گذاشتن ایران با کاهش قیمت نفت چنین شرایطی را ایجاد کرده است." وزیر اقتصاد ایران مشخص نکرده است

که این فشار از جانب چه کشور یا کشورهایی وارد شده و منظور از "دشمن" چه کسانی بوده اند.

هرات کې د زعفرانو محصول ۲۵ سلنه ټیټ شوی

زعفران په یوه ځانګړې محدوده کې یو ځل کرل کېږي او محصول یې د هر کال په تېریدو سره زیاتېږي په دې وروستیو څو کلونو کې تل له هراته د زعفرانو د کښت په تړاو ښه خبرونه اوریدل شوي خو دا ځل وضعیت توپیر کړی. د افغانستان د زعفران کارانو ټولنه وایي، سړ کال پدې ولایت کې د زعفرانو د محصول کچه د تېر کال پر تله ۲۵ سلنه راټیټه شوې. زعفران د هرات په ډېری ولسوالیو کې کرل کېږي هر کال هم د هغو ځمکو محدوده پراخېږي، چې زعفران په کې کرل کېږي.

خو اوس د افغانستان د زعفران کارانو ټولنه وایي، چې سړ کال د زعفرانو د محصول کچه د تېر کال پر تله ۲۵ سلنه راټیټه شوې. د نوموړې ټولنې مشر انجنیر بشیر احمد رشیدی وایي، د زعفران د محصول کچه تېر ژمی د مناسبې هوا له کبله راټیټه شوې.

نوموړی وایي: "موږ تمه درلوده چې سړ کال څه باندې څلور ټنه زعفران ترلاسه کړو خو له بده مرغه د وړاندوینو خلاف مو ولېده چې سړ کال د زعفرانو د محصول کچه ۲۵ سلنه راټیټه شوې. تېر

کال د کب میاشت سړې هوا د هرات او سیمې په کچه د زعفرانو پر کروندو ناوړه اغیزه وکړه." د دې ټولو سره سره د زعفران کارانو ټولنه یو ښه خبر هم په دې تړاو لري او وایي، سړ کال ډیری نورې پراخې سیمې د زعفرانو تر کښت لاندې راغلې. سړ کال په هرات ولایت کې د زعفرانو د محصول کچه د تېر کال پر تله ۲۵ سلنه راټیټه شوې

ښاغلی رشیدی زیاتوي: "له نیکه مرغه سړ کال د زعفرانو د کښت په تاریخ کې داسې پرمختګ شوی، چې سابقه نلري. سړ کال په هرات او په ځانګړې توګه د غوریانو په ولسوالۍ کې په ۲۵۰ جریبه ځمکه کې زعفران کرل شوي."

زعفران په یوه ځانګړې محدوده کې یو ځل کرل کېږي او محصول یې د هر کال په تېریدو سره زیاتېږي. زعفران چې د مختلفو داروګانو په جوړولو کې هم کارول کېږي د نړۍ تر ټولو قیمتي ګیا ګڼل کېږي. په هرات کې د بي بي سي خبریال محمد قاضي زاده وایي، اوس په نوموړي ولایت کې یو کبلو زعفران په اتیا یا نوي زره افغانۍ او په بهرنیو بازارونو کې په دوه زره ډالره پلورل کېږي. معمولاً په افغانستان کې زعفران د کوکنارو پر ځای د بدیل کښت په توګه پیژندل کېږي او هرات د زعفرانو د کښت په رواجولو کې د افغانستان د ۲۸ ولایتونو سره مرسته کوي. □

بی بی سی
متصدی صفحه راضیه کشتگر

مختصري در مورد رشد اقتصادی افغانستان طی یک دهه گذشته

این حقیقت چند اشاره کوتاه با ذکر آمار و ارقام در این نوشته می باشد. عامل اساسی رشد اقتصادی در کشور به سکتور زراعت تعلق دارد، زیرا ۸۰٪ مردم به زراعت و مالداري اشتغال دارند و ۳۱٪ عواید ناخالص ملی کشور از محصولات زراعتی بدست می آید و همچنان بخش عمده صادرات افغانستان را نیز محصولات زراعتی و مالداري تشکیل می دهد. از این رو در ساختار اقتصادی افغانستان، زراعت از اهمیت خاصی برخوردار است و بعد از آن سکتور خدمات نقش اساسی را در بلند بردن تولیدات ناخالص داخلی داشته است. طی سال ۱۳۹۰ اضافه تراز ۸۰۰۰ کیلومتر شاهراه ها در سر تا سر کشور اعمار گردیده که اینهم در رشد اقتصاد کشور نقش ارزنده یی را ایفا مینماید. ساخت راه آهن و خط ریل به طول ۷۵ کیلومتر میان شهر مزار شریف و ازبکستان در سال ۲۰۱۱ با کمک ۱۶۰ میلیون دالری بانک انکشافی آسیایی

هر گاه خواسته باشیم در مورد رشد اقتصادی یک جامعه معلومات حاصل نماییم ضرورت است به گذشته آن نظر بیندازیم زیرا بدون معلومات مذکور به نتیجه یی مناسب دست نخواهیم یافت. بحث اساسی پیرامون رشد اقتصادی افغانستان است. در کشور عزیز ما بیشتر از سه دهه جنگ ویرانگر همه ساختار ها و زیر بنا های اساسی آنرا از بین برده و کشور را به یک ویرانه تبدیل نموده است. بعد از سال ۱۳۸۰ با وقوع تحولات در تمام عرصه ها و روی کار آمدن حکومت منتخب جمهوری اسلامی افغانستان با وجود مشکلات و چالش های گوناگون ناشی از جنگ، فساد، فرار از مالیات و ... با آن هم کشور سیر خوب رشد اقتصادی را در یک دهه اخیر طی نموده است. در این میان جامعه جهانی برای تامین امنیت، رشد اقتصادی و ساختار های زیر بنایی کشور تلاش همه جانبه نموده است که مصداق

طول سال روان بیشتر از ۳ میلیارد دالر امریکایی جهت ثبات پول افغانی از طریق (آکشن) لیلام اسعار به بازار عرضه گردیده است. با آنهم در تاریخ کشور این نخستین بار است که این مقدار پول در خزانه دولت ذخیره شده است، پس باید گفت افغانستان سیر خوب رشد اقتصادی را پیموده است و از فرصت های به میان آمده تا اندازه ای

استفاده معقول صورت گرفته است که ما شاهد دست آوردهای چشمگیری هستیم. از آنچه گفته آمدیم به نتیجه می رسیم که با وجود همه مشکلات و چالش های که فرا راه پیشرفت و رشد زیر بناها در کشور موجود بوده با آن همه حد اقل افغانستان در مسیر تحول قرار گرفته و امید می بریم این روند بیشتر از پیش تقویت شده و در آینده نزدیک شاهد رشد همه گیر در عرصه های مختلف باشیم و کشور عزیز ما پله های ترقی و پیشرفت را یک پی دیگر پیماید. □

زیرک ملیا

منابع:

راپور سالان ۱۳۹۰ د افغانستان بانک و مجله های بانک

هموطن ما شغل آفریده است. در پهلوی سایر دست آورد ها، از رشد چشمگیر نظام بانکی کشور نیز می توان نام برد که در این میان به چندین بانک مجوز فعالیت داده شده که در ۳۴ ولایت کشور به شمول شهر کابل خدمات پولی را به مردم ارائه مینمایند.

ایجاد این بانک ها در پهلوی اینکه امکانات کار را برای مردم فراهم نموده، زمینه قرضه های خورد و بزرگ را به شهروندان مساعد نموده و نقش قابل ملاحظه یی در ارتقای سطح زندگی مرفه مردم بازی میکند.

طبق آخرین آمار ارایه شده از جانب د افغانستان بانک ذخایر ارزی کشور الی تاریخ ۲۱ عقرب ۱۳۹۲ بالغ بر ۷ میلیارد دالر میباشد این در حالی است که در

تکمیل شد که اکنون مطالعات اقتصادی و تخنیکی پیرامون توسعه آن جریان دارد. همچنان در سکتور معارف طی سال ۱۳۹۱ اضافه از ۹ میلیون شاگرد توسط ۱۸۰۰۱۴ تن معلم در ۱۴۸۹۷ باب مکتب تدریس شده اند که از آن جمله ۳۹٪ آنرا اناث تشکیل میدهد. یکی دیگر از بخش های سکتور های خدماتی را تکنالوژی معلوماتی تشکیل می دهد که بیشتر از ۸۸٪ مناطق مسکونی و تعداد ۱۹ میلیون استفاده کننده را احتوا میکند و الی اخیر ۱۳۹۰ در حدود ۱.۷ میلیارد دالر امریکایی در این سکتور سرمایه گذاری شده است که عواید آن در سال روان به مبلغ ۱۶۵ میلیون دالر میرسد. این بخش من حیث یکی از بخش های سکتور خدمات برای اضافه تر از یکصد هزار

د پیسو نړیوال صندوق ته یوه ژوره کتنه

۱- په سوداګرۍ باندې د محدودیتونو او د اسعارو په بدلولو کې د کنټرول له مینځه وړل
۲- د ادلون بدلون د رسمي ارزښت کمې راوستل.
۳- د پرسوب ضد، کورنیو بنسټیزو پروګرامونو جوړول.
۴- د نړیوالې سوداګرۍ او د بهرنۍ پانګې اچونې په وړاندې د پولو پرانیستل.
یو شمیر هېوادونه لکه برازیل، ارجنټاین، مکسیکو، ونزوېلا، بنگله دیش او ګانا چې په ۱۹۸۰ کال کې د بهرنیو اسعارو

خو د هر ډول بې پروګرامۍ مخه ونیوله شي.
پور وړو هېوادونو تل دا هڅه کوله چې د پیسو د نړیوال صندوق د محدودیتونو په وړاندې ملاتړ تر لاسه کړي، دا کار د پور ورکونکو ادارو لپاره هم ښه ښکارېده ځکه دوی هم په دې فکر کې و چې په پورونو کې ښکیل هېوادونه غواړي چې د اقتصادي ټیګاو په لور مخه کړي، له همدې کبله د پیسو نړیوال صندوق د تثبیت پروګرام له مخې چې له څلورو برخو نه جوړ شوي عملي ګامونه پورته کوي.

مخ په ودې او وروسته پاتې هېوادونه به چې کله پوروړی شول او نه به پوهیدل چې څه وکړي نو دوی به په ناخوښۍ سره خصوصي بانکونو ته مخه او هڅه به یې کوله چې د سود کچه کمه او د پورونو د بیرته ورکړې مهال اوږد کړي. تر هر څه وړاندې دوی به غوښتل چې د پیسو له نړیوال صندوق سره په شته ستونزو باندې وغږیږي او ملاتړ یې تر لاسه کړي، د پیسو نړیوال صندوق د دغو ستونزو د حل لپاره د ټینګې او ثباته تګلارې له مخې په پور اخیستونکو هېوادونو کلک محدودیتونه لګول تر

له کمښت سره مخامخ او اړ شول تر څو د مرستې لپاره د پیسو نړیوال صندوق ته مراجعه وکړي وروسته نورو لسو هېوادو په ګډه سره تر ۱۹۹۲ کال پوري ۳۷.۲ بیلون ډالره له دې صندوق څخه تر لاسه کړل.

دا صندوق په ۱۹۹۷ کال د آسیا د مالي کړکېچ په وخت اړ شو تر څو د مالي ټیکاو د راوستلو په موخه له نورو زیاتو پیسو سره مداخله وکړي، په دې پړاو کې پاکستان ۱.۶، تایلند ۳.۹، فلیپین ۴۳۵ میلیونه ډالره، جنوبي کوریا ۲۱، او اندونیزیا ۱۰ بیلونه ډالره له دې صندوق څخه پور واخیست.

د نورو زیاتو پورونو اخستلو لپاره هېوادونه اړ شول تر څو د صندوق د ټیکاو پورته یاد شوی تګلاره و منی خو دغې تګلارې سره لدې چې ډیره اغیزناکه وه په لویه کچه بد نامې هم درلودله، له همدې کبله په ۱۹۹۰ میلادي کال کې په جنوبي کوریا، وینزویلا، نایجریا او اندونیزیا کې د نړیوال صندوق ضد لاریونونه وشول او دوې دا تګلاره د منځنۍ او ښکته عاید لرونکې اولس لپاره زهرجن پروګرام و باله.

د دغه صندوق د ټیکاو تګلاره د دریمې نړۍ هېوادونو لپاره د یوه دوه مخي سیاسي ښکارندوي ده، ځکه چې خوارو هېوادونو ته دا صندوق د پور

ورکولو لپاره ډیرې سخته تګلارې د شرط په توګه وړاندې کوي، چې هر ورو باید ومنل شي، خو د امریکا لپاره چې په نړۍ کې ډیر پور اخیستونکې هېواد دي له هېڅ ډول شرط پرته پورونه تر لاسه کوي،

د پیسو نړیوال صندوق د تګلارې پلی کول، نظارت او اداره د نړیوالې ادارې له خوا تر سره کېږي او یو زیات شمیر اقتصاد پوهان وايي دا اداره د صنعتي هېوادونو د ګټو د خوندې ساتلو لپاره جوړه شوې ده، دوې فکر کوي دغه صندوق د ټیکاویزو تګلارو تر نوم لاندې غواړي د دریمې نړۍ هېوادونه له اقتصادي ودې څخه بې برخې او د تل لپاره یې په صنعتي هېوادونو پوری وتړی او په همدې وسیله غواړي چې نړیوال بازار د تل لپاره د صنعتي هېوادونو په واک کې وساتي.

د دې صندوق ځینې مخالفین لکه پییر Cheryl Payer داسې وايي: د پیسو نړیوال صندوق له یوې خوا په اصطلاح د ټیکاویزو تګلارو په واسطه د هېوادونو له ټولنیزې هوساینې مخه نیسي او له بلې خوا دا اداره، هېوادونه هڅوي چې پر له پسې له دې صندوق نه پورونه واخلي تر څو په پورونو کې ډوب او د دغې ادارې ټول شرایط ومنی او که نه په راتلونکې کې دا هېوادونه باید له دغو پورونو څخه لاس و مینځې. په

لنډو ټکو کې دا اداره یو داسې حالت منځ ته راوړي چې د دریمې نړۍ هېوادونه پر مخګ ونه کړي.

دا اداره د منځلارو په آند یوه داسې اداره ده چې غواړي نړیوال پانګوالی مالي سیستم له شپږو څخه وژغوري او په نړیواله کچه د اسعارو د بدلون د همکاريو په پیاوړتیا، د پرسوب په مخنیوي د نړیوالې سوداګرۍ په وده، د یو په ثبات، او تر ټولو مهم دا چې له هېوادونو سره د تادیاتو په موازنې او په دغو هېوادونو کې د کم پیدا بهرنیو اسعارو په برا برلو کې ګامونه پورته کوي.

یادی ستونزې چې د وروسته پاتې هېوادونو په لاره کې شتون لری د هغوي د له منځه وړلو لپاره بیلابیل وړاندیزونه شوي دي، ځینې وايي د ورسته پاتې هېوادونو په اقتصادي جوړښت کې باید بدلون راوستل شي یا یې ځینې پورونه وبخښل شي او هم یې د پور د بیا ورکړې مهال اوږد کړای شي. □

عبدالحفیظ شاهین

اخستنه: نړیوالې اقتصادي اړیکې / لیکوال: پروفیسور ډاکټر ډیتر بیندر ژباړونکي: قدرت الله اندر (سلطاني) او حمید الله هڅاند

www.pwshraw-

af.blogspot.com

www.puka.cs.waikato.ac.nz

موثریت تولید در نیازمندی های مردم

توان گفت که، در این حالت انکشاف تولیدی براساس استفاده کامل از ظرفیت های تولیدی تصدی و بکار بردن وسایل تولید موجود میسر می گردد.

در رشد وانکشاف تولیدی بصورت غیر تشدیدي (Extensive) به سرمایه گذاری اضافه، ازدیاد بخشیدن تعداد کارگران و کارمندان و... ضرورت می باشد، کارشناسان اقتصادی، اساس بلند بردن موثریت را از بکار بردن روش رشد وانکشاف تولیدی بصورت تشدیدي (Intensive) می دانند.

شاخص هائیکه به کمک آنها موثریت

محصولات صنعتی می باشد، که کیفیت و کمیت در آن مدنظر گرفته میشود تا رفع نیازمندی ها و احتیاجات جامعه گردد.

باید گفت که بلند بردن موثریت تولید، بدین معنی است که از تمام منابع مادی، نیروی کار و منابع مالی غرض تولید ارزاتر با کیفیت عالی استفاده صورت گیرد و مصارف بر اساس نتایج حاصله بصورت ثابت و دوامدار محاسبه گردد. تا نیازمندی های جامعه تکافو شود.

از یاد نبریم که ازدیاد موثر بودن میتواند قبل از همه از طریق بلند بردن مولدیت کار، ترویج و تعمیم تکنالوژی جدید در تولید، بلند بردن دانش مسلکی کارمندان، سازماندهی موثر و درست در راستای تولید، کار و مدیریت قوی صورت گرفته می تواند. موثریت اقتصادی عمدتاً در ازدیاد مولدیت کار بدست میاید. که به دو نوع میباشند، موثریت اقتصاد مطلق و موثریت اقتصاد نسبی، که هر کدام جداگانه محاسبه میگردد. در تصدیهای صنعتی عمدتاً دو طریق عمده رشد وانکشاف تولیدی وجود دارد.

روش رشد وانکشاف تولیدی بصورت تشدیدي (Intensive) روش رشد وانکشاف تولیدی بصورت غیر تشدیدي (Extensive)

به ارتباط روش رشد وانکشاف تولیدی بصورت تشدیدي (Intensive) می

اقتصاد دانان تولید را فعالیت میدانند که در نهایت منجر به تهیه کالا یا خدمات مطلوب میشوند و یا بوجود آوردن کالا و خدمات با استفاده، از نهاده ها و عوامل تولید است. تولید با توجه به نیازمندی های انسانها صورت میگیرد به طوریکه تولید محصول بخشی از مطلوبیت بشر را برآورده کند. تولید اصطلاح و واژه علم اقتصاد میباشد، به معنی تهیه کالا و خدمات مورد نیاز با استفاده از منابع و امکانات موجود است. اما مفهوم وسیع تولید عبارت از ترکیب عوامل تولید غرض به وجود آوردن امتعه یا خدمات است. این اصطلاح تولید زیاد تر در اقتصاد ملی مروج بوده و تمام وظایف تصدی را مانند تهیه تولید به مفهوم ساده، تمویل و فروش را در برگرفته وهم پروسه تولید و خود تولید را با همدیگر اختلاط می بخشد. برخی تولید را ایجاد فایده و مطلوبیت برای ارضایی خواسته های انسان میدانند و برخی دیگر تولید را انجام بخشی از فعالیت های می پندارند که به وسیله آن عوامل و منابع تولیدی تغییر شکل می یابند و به کالا ها و خدمات تبدیل می کردند. به طور کلی میتوان گفت که تولید عبارت از روند ترکیب عوامل تولید برای تهیه کالاها و خدمات مورد نیاز انسانها میباشد.

یکی از اهداف عمده و اساسی در تولید ازدیاد مجموعی حجم و اندازه

همچنان ارتقا و بلند بردن تخصص کادر ها و سازماندهی درست و مطلوب تولید و مدیریت اداره سالم امکان پذیر است. شاخص معمول تر به این ارتباط مولدیت کار می باشد که حاصل تقسیم تمام محصول اجتماعی در یک سال در تمام سکتور های اقتصاد ملی بر مصارف کار زنده جمع کار غیر زنده بدست می آید. شاخص دیگری که موثریت اقتصادی را به ارتباط کار واضح میسازد نسبت عاید ملی بر تعداد کارمندان می باشد. این شاخص مقدار عاید ملی و موثریت سرمایه گذاری و ... را بازتاب میدهد که بحث جداگانه خواهد بود.

از یاد نبریم که به دست آوردن موثریت اقتصادی با تکنالوژی جدید و تأمین سازماندهی معقول تولید با تکنالوژی جدید از جمله مشکلات عمده و اساسی در کشور های رو به انکشاف محسوب میشود. زیرا اکثرأ با طرز فعالیت و کاربرد تکنالوژی معاصر آشنایی کافی ندارند تا زمانیکه در سکتور های مختلف کارمندان آموزش ببینند و خود را آماده به پیشبرد فعالیت های تولیدی بسازند این مشکل وجود خواهد داشت. □

بیانی

منابع: فرهنگ اصطلاحات اقتصادی نوشته نعمت الله اکبر
اقتصاد پولی نوشته پروفیسور کوستر ترجمه احمد جاوید شعبی

مبانی علم اقتصاد نوشته داکتر دولشاهی

www.bsharat.com

www.borjigai.blogfa.com

محاسبه می شود.

مصارف تمام شد نیز یکی از شاخص های موثریت اقتصادی می باشد. که مجموع مصارف سالانه تصدی به ارتباط انواع معین و مشخص تولیدات را در بر میگیرد. باید گفت که مصارف تمام شد منحنی یک شاخص تولیدی تاثیر اساسی و ارزنده داشته است.

قابل تذکر است که موثریت تولیدی باساز استفاده معقول از منابع وامکانات مادی، قوای بشری و مالی غرض استحصال تولیدات ارزان و دارای کیفیت عالی میسر شده می تواند. ازدیاد موثریت تولید از طریق رشد مولدیت کار و استفاده معقول از تکنالوژی جدید و

مطلق و نسبی اندازه گیری می شود، باید عمدتاً معیار و اندازه موثریت اقتصادی ورشد مولدیت کار را با در نظر داشت کاهش مصرف کار (مصرف زمان کار) به ارتباط تولید محصولات صنعتی مورد نظر انعکاس دهند. حجم سرمایه گذاری، مصارف تمام شد محصولات صنعتی، مولدیت کار و مدت جبران مصارف سرمایه گذاری اضافی، از شاخص های عمده موثریت نسبی محسوب میگردد که حجم سرمایه گذاری و مقدار سرمایه گذاری را مشخص می سازد. برای یک واحد ظرفیت تولیدی مورد نظر و یا اندازه تولید آن به شکل جنس یا امتعه و ارزش

د برنت د نفتو بيه له ۵۰ ډالرو هم رابښکته شوه

صادرونکو هېوادونو باندې منفي اغيزې کړي او د دې ترڅنگ د بېلگې په توگه د روسيې د واحدې پيسې روبل د ارزښت د ټيټوالي لامل هم شوی دی. د اوپک غړو شاوخوا يوه نيمه مياشت مخکې غونډه جوړه کړه، خو د توليد کچې ټيټېدو لپاره موافقې ته ونه رسيدل. سعودي عربستان اعلان کړی دی چې د نفتو د بېي له ټيټوالي سره سره به خپل د نفتو توليد راکم نه کړي.

سرچينه: بي بي سي

ژباړونکی: عين الله عيان

چېرې د بازار شرايط په اوسنۍ بڼه پاتې شي د بېي دا ټيټوالی به دوام ولري. بايد يادونه وکړو چې په نږدې دوو مياشتو کې د هرې بشکې د نفتو بيه چې ۱۰۰ ډالره وه، په چېنگۍ سره ټيټوالی کړی دی.

په امريکا کې د شيل د نفتو د توليد زياتوالی، د بازار د ونډې له لاسه نه ورکولو لپاره د سعودي عربستان لخوا د نفتو د توليد لوړوالی او همدا ډول د اقتصادي ودې ټيټوالی او د نړۍ په اقتصادونو کې د رکود دوام د نفتو د بېي د نړيوالې راتټيډنې لاملونه په څو ټوټه کيږي. د بېي دې ټيټوالي، د نفتو په

د امريکا په شمالي ډاکوتا کې د نفتو استخراج او په امريکا کې د نفتو د توليد زياتوالي په نړيوالو بازارونو کې د نفتو د بيو د رابښکته کيدو لاملونه دي. د برنت د اومه نفتو د هرې بشکې بيه چې د نفتو په نړيوال بازار کې د مهمو معيارونو په توگه پيژندل کيده، ۵۰ سلنې راتپته شوې او د ۲۰۰۹ کال د می له مياشتې را پدېخوا دا لومړی ځل دی چې د برنت د نفتو بيه تر دې کچې راتټيږي.

نفت يوازې په تير وړيو ورځو کې شاوخوا ۱۰ سلنه ارزانه شوي دي او ځينې کارپوهان په دې عقیده دي که

مزد و معاش در صنایع

شرایط مساوی کار، محصول و یا نتیجه متفاوت از نظر کمی و کیفی تولید مینمایند، در این صورت یقیناً مزد متفاوت را دریافت می نمایند.

بقا و دوام یک تصدی زمانی تأمین شده میتواند که مؤلدیت کار بیشتر از پاداش (مزد و معاش) در مقابل همان کار باشد و از جانب دیگر ارزش مزد و معاش شاخص اساسی برای ارتقای سطح زندگی کارگران و کارمندان محسوب میشود.

اگر مفاهیم مزد و معاش را از دیدگاه تیوری و نظریات مختلف دانشمندان اقتصاد صنعتی بررسی کنیم به این نتیجه میرسیم که سرمایه گذار، مدیران و کارکنان تصدی های صنعتی در تلاش حد اکثر نمودن مطلوبیت خویش هستند.

در تعیین مزد و معاش رول اساسی دارد. باید افزود که جهت تعیین معیار نسبی مزد و معاش مسایل ذیل اهمیت خاص دارد:

- به مصرف رسانیدن قوای جسمی و فکری که غرض اجرای کار، ضروری پنداشته میشود.
- محصول کار (نتیجه کار).
- درجه ثقلت کار، شرایط محیطی، درجه تحصیل، تعلیم و تخصص در رشته مسلکی، تجربه کاری، دقت در کار، احساس مسوولیت.
- با آنکه بغرنج بودن، ثقلت و ظرافت در کار میتواند معیار نسبی در تعیین مزد و معاش باشد، مگر بصورت عموم نقش اساسی در تعیین مزد و معاش مربوط به نتیجه کار می باشد. مثلاً دو نفر در

مزد و معاش رابطه نزدیکی با مؤلدیت، فعالیت و تخصص کارگر دارد، یعنی به هر اندازه که نتیجه کار و فعالیت کارگر و تخصص آن در کار زیاد تر باشد، به همان اندازه مزد بیشتری دریافت میکند. علاوه براین به هر اندازه که کار ثقیل و مشکل باشد، بمنظور اجرای آن به قوای جسمی، فکری بیشتر، استعداد عالی تر، تعلیمات مسلکی و تخصصی بلند تری نیاز است. روی این اصل پرداخت مزد و معاش نیز باید متناسب با آن در نظر گرفته شود. عوامل دیگری از قبیل شرایط نامساعد و دشوار، ماحول و محیط کار، دور بودن محل کار از محل زیست و شهرها، صدای بلند و خسته کن ماشین آلات، دود و حرارت زیاد و ... که جریان کار را مشکل تر میسازد

در شرایط کنونی اکثر تصدی ها از جمله تصدی های صنعتی مالک و مدیر از هم جدا میباشند و هدف مدیران که حداکثر ساختن رضایت شان است، تنها با دریافت مزد بیشتر نیست، بلکه با داشتن وقت استراحت کافی، تفریح نیز عملی میگردد. از اینکه مزد و معاش و دیگر مزایا عامل تعیین کننده مصارف زندگی و رفاه مدیران است که بر سطح زندگی آنها اثر میگذارد، لذا مدیران به فکر بالا بردن مزد و معاش و سایر مزایای خود هستند. به هر اندازه که افراد داخل تشکیل یک مدیریت بیشتر باشد اعتبار، موقف مدیر، قدرت امتیاز حقوقی آن نیز بیشتر خواهد بود. بنأ مدیر در تلاش است تا امکانات دیگری را نیز بدست بیاورد، یعنی یک مقدار امکانات تجملی را در اختیار وی قرار دهند مانند: تعمیر و دفتر مقبول، موبل و فرنیچر لوکس، موتر شیک، مصارف دیگر اداری از قبیل کمپیوتر، تیلیفون و دسترسی به انترنت و غیره که برای فعالیت و بهبود تصدی صنعتی دفاتر و مؤسسات یک امر ضروری است و حتی بعضی مصارف دیگری که برای فعالیت تصدی ضروری بنظر نمیرسد، اما لازم است که پرداخت شود تا رضایت مدیر را حاصل نموده باشد همچنان به همین ترتیب مطلوبیت مدیر به صلاحیت او در مصرف و سرمایه گذاری بستگی دارد. این هم قدرت مدیر را در مورد استفاده از امکانات تصدی نشان میدهد. این ها موارد هستند که در پهلوی تعیین مزد به کارگران در مورد اشکال مزد مدیران

نیز باید در نظر گرفته شوند.

مزد و معاش عبارت از چه است؟

مزد عبارت از پرداخت است که به کارگران و کارمندان در مقابل به اختیار گذاشتن نیروی کار یا فعالیت جسمی و فکری ایشان، از جانب صاحبان کار صورت میگیرد و یا اینکه عاید کار که بنام مزد یا پاداش کار یاد میشود، یک قسمت از عاید ملی بوده که به کارکنان تعلق میگیرد.

فعالیت و سهم ثمر بخش کارگر در نتیجه زحمت کشی و صرف قوای فیزیکی و فکری آن ظاهر میشود. مزد مدیران، هیئت رهبری، متخصصین، کارگران مسلکی و کارکنان عادی نظر به سطح تحصیل، تجربه و بصورت عموم به تناسب نتیجه و حاصل کارایشان پرداخت میگردد.

اجزای دیگری مزد یا عاید کار از قبیل جوایز، پرداخت های دولت و کار فرمایان در نتیجه ازدیاد مؤلدیت و یا تشویق کارگران به منظور کار بهتر پرداخت میگردد.

کار و نیروی کار که یکی از عوامل مهم تولید است، قیمت آن بر اساس عرضه و تقاضای مارکیت تعیین میشود، هر گاه نیروی کار در مارکیت کمتر باشد قیمت (مزد و یا پاداش) آن زیاد تر و بر عکس اگر نیروی کار زیاد باشد مزد نیز کمتر خواهد بود.

تعیین مزد عادلانه بهترین پرنسیب نادیه مزد ها است

تعیین مزد در اشکال مختلف اقتصادی، سطح پیشرفت اقتصادی و حتی در

کشور های مختلف، متفاوت میباشد. اندازه مشخص و معیار قابل قبول مزد در جهان، وجود ندارد تا عادلانه بودن و عدم عادلانه بودن مزد تشخیص گردد. مثلاً: کارگری که در یک کارخانه تولیدی افغانستان مقدار مزد مناسب و عادلانه را نظر به معیارهای پذیرفته شده مزد، در سطح کشور دریافت میکند، دریافت این اندازه مزد برای کارگری که در کشور پیشرفته صنعتی کار مینماید، در سطح زندگی اقتصادی آن کشور به هیچ وجه مزد مناسب و عادلانه نخواهد بود، زیرا دریافت این اندازه مزد جوابگوی نیازمندی های روز مره اش نیست. از دیدگاه تیوری کلاسیک های اقتصادی، اگر مقدار تقاضا به نیروی کار و مقدار عرضه نیروی کار توسط افزایش و یا کاهش نرخ مزد ها به تعادل در آورده شود، هیچ بیکاری در دراز مدت نباید موجود باشد.

به مفهوم ساده مزد و معاش که در مطابقت با صرف نیروی انرژی جسمی و فکری کارگر بوده و از نظر اجتماعی قابل پذیرش کارکنان است و نیازمندی شاملین کار را مرفوع سازد میتواند شامل مزد عادلانه گردد. □

بیانی

اقتباس:

کتاب اقتصاد صنعتی رشته محاسبه و تجارت

مبانی علم اقتصاد نوشته دولتشاهی

<http://fghanistan.shafaqna.com>

<http://www.hamshahrionline.ir>

<http://www.aftabir.com>

صیانت و نگهداری از پول افغانی

بخش آخر

فیض الله فرهمند

تیم لیدر ارشد اداره ناظر کل د افغانستان بانک

ها حداقل سه برابر این رقم و یا بیشتر از آن می باشد.

از پول ملی خود چگونه مراقبت

کنیم؟

از آنجاییکه بانک مرکزی یک نهاد دولتی است، در واقع هزینه چاپ پول از بیت المال یعنی از پول خود مردم پرداخت می گردد؛ پس باید در شیوه نگهداری درست از آن توجه جدی نمایند. طوریکه میدانیم طور تخمینی عمر بانکنوت ها سه سال تعیین شده که عمر تعیین شده بانک نوت ها در کشور ما بسیار پایین است، این در حالی است که در کشورهای اروپایی عمر بانکنوت

مفهوم و اهمیت پول:

پول به مفهوم فیزیکی وسیله ای است برای داد و ستد های اقتصادی و رابطه مهمی در زندگی اقتصادی ما دارد که باید از آن حفاظت و نگهداری درست صورت گیرد تا در داد و ستد های اقتصادی بنابر فرسودگی بانکنوت ها مشکلات میان خریدار و فروشنده ایجاد نگردد. شایان ذکر است که بنابر عدم فرهنگ نگهداشت از پول، تعدادی از مردم ما به نگهداری پول توجه چندانی نمی نمایند.

اتم کال، یو نوي یمه گڼه د ۱۳۹۳ کال د مرغومي میاشت

ما میتوانیم بوسیله اجتماع، رسانه های اطلاعات جمعی، آموزگاران مدارس، مکاتب و پوهنتون ها، اصناف شهر، شورای های مردمی، و کیلان گذر، ملا امامان مساجد و مدارس، نهاد های پولی و غیره نهاد های دولتی و غیر دولتی در امر نهادینه ساختن فرهنگ نگهداشت از پول در میان مردم دستاوردهای داشته باشیم و راه های نگهداری از این سرمایه ملی را به شاگردان، کارمندان، مشتریان و مردم پیاموزانند و این امر میتواند از سطح مکاتب و خانواده ها آغاز گردد. باتوجه به هزینه سنگین که صرف چاپ مجدد پول میگردد، متأسفانه هنوز هم مردم به نگهداشت آن توجه چندانی ندارند که بانکوت ها به مرور زمان فرسوده شده و در نهایت باید قبل از موعد مشخص عمر بانکوتها از دوران اقتصادی خارج شود.

بانکوت ها منحيث هویت ملی ما

در بانکوت های همه کشور ها تصاویری از شخصیت های ملی، فرهنگی، دانشمندان و یا میراث های فرهنگی، بنا های تاریخی و عقیدتی نقش بسته است. پس از این جاست که گفته می توانیم که پول تنها یک سند بهادر نه بلکه برای هر مملکت و ملت

دارای هویت و فرهنگ ملی است. به همین دلیل مردم در بیشتر از کشورها، خود را نسبت به نگهداری از پول و جلوگیری از فرسودگی زود هنگام آن موظف می دانند که متأسفانه این امر در کشور ما بنابر عدم توجه تا هنوز جای خود را نیافته است.

نگهداری از پول (بانکوت ها و مسکوکات):

عوامل مختلف در فرسودگی بانکوتها و در مجموع پول تأثیر گذار است که باید برنامه های مناسب جهت ترویج فرهنگ نگهداری از پول و ارزش دادن به آن روی دست گرفته شود تا از فرسودگی زود هنگام و همچنان اضرار اقتصادی آن جلوگیری بعمل آمده باشد. هر چند برنامه های اطلاع رسانی از طریق د افغانستان بانک در مورد صورت گرفته است ولی لازم است تا این فرهنگ هر چه بیشتر به اذهان عامه رسانده شود.

پول علاوه بر اینکه برای رفع نیازمندی انسان ها یک اصل مهم اقتصادی بشمار میرود، در انتقال مکروب ها نیز یک عامل بوده میتواند، زیرا بانکوت ها همیشه در دست اشخاص و افراد مختلف و در دست کسانی هم می افتد که امراض مختلف و خطرناک دارند، بناً

باید بصورت بهتر و درست نگهداری شوند.

آموزش و نهادینه سازی فرهنگ

حفظ و نگهداری پول

همه اجناس و اشیا بعد از یک زمان از بین میروند و جای خود را به نوع بهتر و یا هم مانند خود می دهند، البته که بانکوت ها نیز جزوی این روند بوده که سر انجام فرسوده شده و از دوران پولی خارج می شوند. باید در باره اهمیت، ارزش و سایر موارد مرتبط به نگهداری پولی ملی با مردم صحبت گردد و با ارائه سمینارها و تبلیغات میتوان اذهان مردم را در این مورد روشن ساخت تا از این سرمایه ملی نگهداری نمایند. ■

حکمت (داوری) در قرارداد های بانکی

بخش دوم

صاعد قیوم

معاون بخش تحقیق و توسعه آمریت
نظارت امور مالی

• مقررات ارزی

در مواردی که کشوری برای پرداخت و ایفای تعهدات ارزی محدودیت می گذارد، گاه قرض گیرندگان به عنوان دفاع و در توجیه عدم باز پرداخت قرض به همین مقررات کنترل ارزی استناد می جویند و استدلال می کنند که مقررات کنترل ارزی به معنای «عمل دولت» است که دادگاه باید به آن احترام گذارد. گرچه، نظریه «عمل دولت» اساساً یک مساله مربوط به حقوق امریکا است، اما آثار آن به مراتب فراتر از کشورهای دارای نظام حقوق عرفی (Common-law) رفته، خصوصاً در بسیاری از معاملات مالی فرامرزی قوانین نیویارک به عنوان قانون حاکم و محاکم نیویارک به عنوان مرجع صالح قید می شود.

به موجب دکترین (اصول) «عمل دولت»، دادگاه ها صلاحیت ندارند تصامیم و نحوه برخورد دولت خارجی را نسبت به دارایی هایی که در قلمرو آن وجود دارد، مورد رسیدگی قرار دهند. این دکترین که گاه محدودیتی بر دخالت قضایی در نحوه عمل و اداره امور خارجی کشور بیگانه تلقی میشود، (۹) میتواند به عنوان یک قاعده تعارض قوانین اعمال شود که به موجب آن قانون خارجی حتی اگر برخلاف نظم عمومی دادگاه محل رسیدگی باشد، قابل اعمال است.

در امریکا، در دعاوی مربوط به اجرای موافقتنامه حکمت (داوری) یا حکم حکمت (داوری) استناد به عمل دولت مسموع نیست. «قانون داوری فدرال» مقرر می کند که «اجرای موافقتنامه حکمت (داوری) و نیز تأیید حکم حکمت (داوری)، به علت دفاع عمل دولت رد نخواهد شد». (۱۰)

اما این قطعه کوچک از یک قانون موجز، شامل دعاوی مطروحه در دادگاه نمی شود. بنابراین، وجود شرط حکمت (داوری) در یک قرارداد قرض فرامرزی می تواند احتمال وصول اقساط قرض را توسط بانک بستانکار افزایش دهد. زیرا قرض گیرنده نمی تواند در جریان حکمت (داوری) یا حین اجرای حکم حکمت (داوری) که علیه او صادر شده، با عمل دولت متبوع خود (برای توجیه عدم پرداخت قرض) استناد کند.

• قاعده مسوولیت قرضه دهنده و خسارت تنبیهی

«مسوولیت قرضه دهنده» یک مفهوم آفتاب پرست گونه است که دارای معانی گوناگون می باشد و بدهکارانی که به تعهدات خود عمل نمی کنند آن را در نظام حقوقی امریکا وارد کردند و هدف از آن ادعای خسارت ناشی از قصور بانک در حسن نیت، خواه تحت حقوق عرفی و خواه تحت قانون، می باشد. (۱۱) مقررات و موازین مشابهی در نظام حقوقی بعضی کشورهای دارای نظام حقوق نوشته نیز وارد شده است. (۱۲)

در حال حاضر، بسیاری از مؤسسات مالی امریکایی به منظور اجتناب از احکام سنگین و گزاف که محاکم در قرارداد های کارت های اعتباری

۹ Banco Nacional de Cuba v. Sabbatino, ۳۷۶ U.S. ۳۹۸ (۱۹۶۴)

۱۰ این قانون به دنبال اقدامات بی ثمری که برای اجرای حکم حکمت (داوری) علیه دولت لیبی در امریکا انجام شد، به تصویب رسید.

LIAMCO v. Libya, 482 F. Supp. 1175 (D.D.C. 1980), 684 F. 2ND 1032 (1981).

See generally Helen Davis Chaitman, The Law of Lender Liability, ۱۹۹۰. ۱۱

صادر می کنند، شرط حکمیت (داوری) را پیش بینی می کنند. مؤسسات مالی فرض می کنند که حکم ها (داوران)، در مقایسه با قضات دادگاه ها که مسائل اعتباری خود آنها ممکن است باعث شود بیشتر به موقعیت بدهکاران توجه کنند، کمتر تحت تأثیر دلواپسی و اضطراب قرضه گیرندگان قرار می گیرند.

از نظر استفاده کنندگان از شرط حکمیت (داوری)، اجرای شرط حکمیت (داوری) تا حدود زیادی تابع درک و تفسیر قضایی است که از آن می شود به این معنی که شرط حکمیت (داوری) باید عادلانه باشد. مثلاً، اگر شرط حکمیت (داوری) صرفاً در صورت حسابهای ماهانه که برای مشتری ارسال می شود، ذکر شده باشد محاکم به درستی خواهند گفت مشتری صحیحاً از مفاد چنین شرطی مطلع نشده تا الزام آور باشد.

کارشناسی

بسیاری از معاملات بین المللی تا حدود زیادی وابسته به اعتبارات اسنادی بانکی است که به موجب آن بانک تعهد می کند در ازای ارائه اسناد مشخصی، مبلغی را به ذی نفع اعتبار پردازد. امتیاز اعتبار اسنادی ناشی از استقلال آن از قرارداد اصلی و روابط تجاری طرفین [خریدار و فروشنده] است. به همین لحاظ فروشنده می تواند حتی در صورتی که خریدار در مورد مقدار محموله (کالا) شکایتی داشته باشد، پول خود را دریافت کند، مشروط بر این که اسنادی که تحت اعتبار اسنادی به بانک ارائه می کند، منطبق با شرایط اعتبار باشد.

حل و فصل اختلافات ناشی از اعتبارات اسنادی، معمولاً محتاج کارشناسی خاصی است که خود مستلزم درک درست از مقررات و رویه های متحدالشکل اعتبار اسنادی (UCP) است. (۱۳) به عنوان مثال، بانک خریدار در مادرید به نفع فروشنده ای در امریکا اعتبار اسنادی باز می کند و یک بانک در نیویارک نیز آن را تأیید می نماید. اگر بانک گشایش کننده اعتبار در مادرید به این علت که بارنامه فاقد یکی از شروط است و مثلاً در آن «تحويل کالا روی عرشه» (clean on board) ذکر نشده، از پرداخت امتناع کند، در این صورت، مسلماً اختلاف حادث می شود و این سوال پیش می آید که آیا تحت مقررات UCP چنین شرطی وجود دارد یا نه. محاکم دادگستری معمولاً مرجع مناسبی برای حل و فصل چنین اختلافات فنی نیستند.

برای کاهش هزینه و جلوگیری از تأخیر در دعاوی اعتبارات اسنادی، طرفین گاه

توافق می کنند که اختلافات خود را به حکمیت (داوری) تحت مقررات مؤسسه ای که دارای تجربه کافی در زمینه اعتبارات اسنادی است، ارجاع نمایند. در مورد تهیه و تنظیم شرط حکمیت (داوری) برای حل و فصل دعاوی ناشی از اعتبار اسنادی باید دقت فراوانی بکار رود، زیرا ممکن است طرفین اختلاف بیش از دو طرف باشند. مثلاً اگر اختلاف بین دستور دهنده اعتبار و ذی نفع و نیز بانک باز کننده و بانک تأیید کننده اعتبار بروز کند، باید در شرط حکمیت (داوری) قید شود که کلیه ادعاهای مطروحه ادغام و نزد مرجع حکمیت (داوری) واحد مطرح می گردد. در غیر این صورت، بانک ممکن است با احکام حکمیت (داوری) متعدد و ناهماهنگ و نیز احکام دادگاه های گوناگون درگیر شود.

باید بین حل و فصل اختلافات ناشی از اعتبارات اسنادی از طریق حکمیت (داوری) و حل و فصل آنها از طریق کارشناسی فرق گذاشت. بنابر دلایل گوناگون از جمله عدم اعتماد به حکمیت (داوری) لازم الاجراء، بانکها گاه ترجیح می دهند اختلافات مربوط به اعتبارات اسنادی را به کارشناسانی

۱۲ رک. قانون شماره ۴۶-۸۴ فرانسه، مورخ ۲۷ جنوری ۱۹۸۴ (ماده ۶۰) با این مضمون: «تسهیلاتی که مؤسسات مالی بدون قید مدت به بنگاههای تجاری اعطاء میکنند، بجز تسهیلات موردی، فقط با اخطار کتبی به مشتری و پس از نقضای مدتی که در آن قید شده، و بعد از اعطای تسهیلات، قابل تقلیل یا تعلیق است». دیوان کشور فرانسه به استناد همین قانون گفته است تمدید وام دارای مدت ثابت می تواند به منزله اعتبار بدون قید مدت تلقی شود. رک.

Cass.com., 3 Dwcember 1991, [1992] Babque 842.

۱۳ ICC Uniform Customs and Practices for Documentary Credits, ICC Pub. No. 500 (1993).

اما به نظر می‌رسد که در مورد شرط اختیاری و یکطرفه مراجعه به دادگاه‌های داخلی، مسامحه و پذیرش بیشتری وجود داشته است. در بعضی شروط مربوط به انتخاب مرجع صالح که به صورت استندرد در قراردادها ذکر می‌شود، بانک حق خود را برای طرح دعوی علیه مشتری در اقامتگاه وی علاوه بر دادگاهی که در قرارداد قید شده محفوظ می‌دارد، لیکن برای طرح دعوی علیه بانک مقرر شده که مشتری فقط در دادگاهی که ضمن قرارداد پیش بینی شده، می‌تواند علیه بانک طرح دعوی کند که معمولاً همان دادگاه کشور محل اداره مرکزی یا شعبه ذیربط بانک می‌باشد. کنوانسیون‌های بروکسل و لوگانو نیز شرط انتخاب مرجع رسیدگی به صورت یکطرفه را پذیرفته اند، (۱۸) همچنان که در رویه عملی نیز حق قراردادی طرف برای این که به محاکم گوناگون مراجعه نماید به رسمیت پذیرفته شده است. (۱۹) گرچه ضرورت اصل «طرفینی بودن طریق جبران»، بویژه در محاکم خارج از کشور دادگاه منتخب با سوال

ارجاع دهند که طبق «مقررات کارشناسی برای حل و فصل اختلافات اعتبار اسنادی» (موسوم به DOCDEX) که اتاق تجارت بین‌المللی تهیه نموده، به موضوع رسیدگی و تصمیم‌گیری می‌کنند. (۱۴)

این کارشناسی توسط مرکز کارشناسی اتاق تجارت بین‌المللی که در ارتباط نزدیک با کمیسیون بانکی اتاق نیز هست، انجام می‌شود. البته در این قبیل موارد، تصمیم کارشناسی الزام آور نیست مگر این که در قرارداد طور دیگری ذکر شود و بیشتر متضمن نوعی الزام معنوی نسبت به تصمیم است. (۱۵)

سازگار کردن شرط حکمیت (داوری) در هر مورد خاص

شرط حکمیت (داوری) یک طرفه

از نظر بانکهای قرضه دهنده، معمولاً بهترین راهبرد ایده‌آل برای حل اختلاف آن است که حداکثر انعطاف را در مورد عواملی که پیش‌بینی آنها در زمان امضای قرارداد قرضه مشکل بوده، داشته باشند، یعنی بانک حق داشته باشد حسب مورد یا به حکمیت (داوری) رجوع کند و یا به دادگاه (شرط اختیاری). مثلاً ممکن است پس از بروز اختلافات بانک بخواهد بررسی کند و تصمیم بگیرد که آیا در خواست «کشف مدارک» (discovery) به صورت وسیع درباره اعتبار اسنادی تحت اختلاف مطلوب و به نفع او هست یا نه، اگر معلوم شود که کشف مدارک، مطلوب نیست، بانک مسلماً حکمیت (داوری) را ترجیح می‌دهد، زیرا در حکمیت ها (داوری ها) احتمال انجام کشف مدارک به مراتب کمتر از دعاوی است که در دادگاه مطرح می‌شود.

این که آیا «شرط اختیاری رجوع به حکمیت (داوری) یا دادگاه» اساساً قابل اجراء و معتبر هست یا نه، پاسخ روشن و قطعی ندارد. درست یا غلط، بعضی محاکم برای بی‌اعتباری قراردادهای حکمیت (داوری) که یک طرفه تنظیم شده، به اصل «تعهد متقابل» (۱۶) یا طرفینی بودن طریق جبران» (۱۷) استناد کرده اند و گفته اند که اگر یکی از طرفین ملزم و متعهد به قرارداد نباشد، طرف دیگر هم ملزم به آن نیست. به عبارت دیگر، گفته اند حق هریک از طرفین به این که خواسته‌ای را مطالبه کند موکول به این است که این حق برای طرف دیگر نیز موجود باشد.

۱۴. ICC Rules for Documentary Credit Dispute Resolution Expertise (DOCDEX), ICC Pub. No. 577.

۱۵. به موجب ماده ۱۳ مقررات DOCDEX ضرورتی ندارد که تصمیمات کارشناسی متضمن مباحث حقوقی و شبیه حکم حکمیت (داوری)، باشد. به موجب ماده ۱ (۴) مقررات مذکور تصمیمات کارشناسی الزام آور نیست، مگر طرفین طور دیگری توافق نمایند.

۱۶. Mutuality of obligation.

۱۷. Mutuality of remedy.

۱۸. ر.ک. ماده ۱۷ (۵) کنوانسیون مذکور.

۱۹. «مشتری می‌تواند بانک را فقط در محاکم محل شعبه آن تعقیب کند، لیکن بانک می‌تواند علاوه بر دادگاههای محل شعبه، در محاکم اقامتگاه مشتری نیز طرح دعوی نماید». ر.ک.

Medoil Corp. v. Citicorp, 729 F. Supp. 1456 (S.D.N.Y. 1990),

مواجهه است، مع ذلك اگر شرط انتخاب مرجع رسیدگی در قرارداد نامتوازن و غیر متعادل باشد به معنای نقض اصول اساسی «عادلانه بودن» است و پذیرفته نیست. برای مثال، تعدادی از افراد شرط حکمیت (داوری) را که فقط به یکی از طرفین اجازه می دهد به شهادت شهود استناد کند قابل قبول و عادلانه می یابند، حتی اگر به هیچ چیز غیر عادلانه ای در خود قرارداد که نسبت به هر دو طرف قابل اعمال است، وجود نداشته باشد.

تجدید نظر ماهوی در رأی حکمیت (داوری)

یکی از راه های برطرف کردن بیم بانکها از این که احکامی که حکمها (داورها) غیر صالح صادر می کنند، غیرمتعارف از کار بیرون می آید، آن است که حکم حکمیت (داوری) قابل رسیدگی و تجدید نظر قضایی باشد. مثلاً گرچه اشتباه در قانون یا در مورد واقعیات پرونده (اشتباه حکمی یا موضوعی) معمولاً از جمله دلایل ابطال رأی داوری در قوانین مدرن داوری نیست، طرفین می توانند در قرارداد شرط کنند که در صورت هرگونه اشتباه رأی حکمیت (داوری) قابل تجدید نظر قضایی است. البته قابل اجراء بودن و اعتبار چنین شرطی، بطور کامل خالی از ابهام نیست، زیرا بعضی محاکم اقدامات مبتنی بر این قبیل شروط را که متضمن توسعه کنترل قضایی بر داوری است، به این اعتبار که حکمیت (داوری) مبتنی بر تراضی طرفین است تأیید کرده اند، (۲۰) لیکن بعضی از محاکم نیز این رویه را نپذیرفته اند، (۲۱) یا اعلان کرده اند که شرط مربوط باطل است، زیرا برخلاف نظم عمومی است. (۲۲) به هر حال، بسته به نظام حقوقی هر کشور، اعتبار ترتیباتی که مغایر با امکان تجدید نظر قضایی نسبت به رأی حکمیت (داوری) باشد و یا شرط حکمیت (داوری) که حق اعتراض به رأی حکمیت (داوری) را ساقط کرده باشد، در معرض تردید است.

نتیجه

این که آیا اسلوب حکمیت (داوری) برای حل و فصل اختلافات ناشی از قراردادهای مالی بانکی مناسب هست یا نه، موکول به عوامل گوناگونی است: آیا رأی حکمیت (داوری) در محلی که دارایی بدهکار وجود دارد، قابل اجراء است، اگر نه؟ آیا عهدنامه ای برای اجرای رأی صادره از دادگاه صالح وجود دارد؟ آیا کشور متبوع بدهکار احیاناً مقررات کنترل ارزی را اعمال می کند؟ آیا محاکم مربوط، بر اساس قاعده «مسئولیت بانک قرضه دهنده» رأی می دهند، یا ادعای خسارات تنبیهی علیه بانک را می پذیرند؟ مراجعه به دادگاه و رسیدگی به دعوی چه مقدار وقت می گیرد و

چقدر هزینه دارد؟ آیا برای بانک قرضه دهنده امکان مراجعه به دادرسی اختصاری وجود دارد؟

بسته به پاسخ هایی که به این پرسش ها داده می شود، گاه شرط حکمیت (داوری) نسبت به دادگاه برای بانکها بیشتر قابل اعتماد و اعتنا است. اما حکمیت (داوری) به ویژه در موارد زیر شایسته بررسی جدی است:

اول، در مورد بی طرفی سیاسی و حقوقی محاکم کشور مربوط نگرانی وجود داشته باشد (مثلاً در مورد قروض دولتی)، دوم، دارایی ها و اموال قرضه گیرنده در کشوری واقع باشد که با کشور مرجع رسیدگی عهدنامه ای در مورد اجرای احکام ندارد، سوم، قرضه مربوط مشمول مقررات کنترل ارزی شده و پرداخت نشده باشد، چهارم، بدهکار می تواند بر اساس تئوری «مسئولیت بانک قرضه دهنده» خسارات تنبیهی مطالبه نماید. پنجم، رسیدگی به اختلاف مستلزم کارشناسی خاص باشد، مانند اختلافات ناشی از اعتبارات اسنادی.

برای تصمیم گیری مناسب در این مورد، هیچ چیز نمی تواند جایگزین توجه به ویژگی های خاص هر قرارداد یا معامله خاص شود، مگر تصمیم گیری براساس شانس و اقبال. □

۲۰. Lapine Tech. Corp. v. Kyocera Corp., 130 F. 3rd 884 (9th Cir. 1997).

۲۱. Chicago Typographical Union v. Chicago Sun – Times, 935 F. 2nd 1501 (7th Cir. 1995).

۲۲. در این پرونده دادگاه گفته است حوزه صلاحیت دادگاه فدرال برای بررسی حکم حکمیت (داوری) نمی تواند مبتنی بر قرارداد و تراضی طرفین باشد.

French Cour d'appel de Paris, 27 Oct. 1994, Diseno v. Societe Mendes, [1995] Rev. arb. 261.

شش مورد عملی برای اقتصاد خانواده شما

پس انتخاب درست اهمیت بسیار ویژه ای می یابد.

۲. توزیع مناسب منابع

خواسته های اعضای خانواده نامحدود است اما منابع موجود از محدودیت هایی برخوردار است. اگر این منابع به بخشی از نیازها و یا حتی فرد خاصی اختصاص پیدا کند مسلماً سایرین در دسترسی به آنچه به آن نیاز دارند با مشکل مواجه خواهند شد. بنابر این لازم است لیستی تهیه شود و کلیه نیازها لیست برداری و اولویت بندی شوند تا همه شاد باشند.

۳. برنامه ریزی برای آینده

اینکه اقتصاد خانواده ما در چه جایگاهی قرار دارد و قصد داریم در چند سال آینده به کجا برسیم چیزی است که لازم است همه اعضای خانواده در خصوص آن فکر کنند و به تبادل نظر پردازند و سپس برای رسیدن به جایگاه مطلوب تلاش کنند.

این امر نیازمند برنامه ریزی دقیقی است که اگرچه متخصصین بهتر می توانند برای آن برنامه ریزی کنند اما آنقدر هم مشکل نیست که افراد معمولی از آن سرباز بزنند. چرا که در انجام هر کاری اگر برنامه مشخصی نداشته باشید مثل آن است که در تاریکی بخواهید راه بروید.

۴. مشورت

مشکلات اقتصادی از آن مسائلی است

کاش پول بیشتری داشتم و... هرچند که خانواده به غیر از منابع مادی، منابع چون عشق، وحدت خانواده، خاطرات خوش، لحظه های شادمانه خانوادگی و... در اختیار دارد که قابل تبدیل به پول نیست، اما نقش منابع مادی هم آن قدر اهمیت دارد که کارشناسان مدیریت اقتصاد، خانواده را یکی از ارکان تحقق رویای خوشبختی و موفق عنوان می کنند.

شیوه مدیریت اقتصادی خانواده ها، امروزه بخش عمده ای از هویت آنان را تشکیل داده، که در نهایت رونق و شکوفایی اقتصادی، رشد و ترقی خانواده را در پی خواهد داشت.

برای وضوح بیشتر موضوع خوب است، تماسی بالای موارد ذیل داشته باشیم.

۱. انتخاب درست

انسان طالب زیبایی و بهترین هاست. هر کسی دوست دارد خود و اعضای خانواده اش بهترین لباس ها را بپوشند، بهترین غذاها را بخورند و به بهترین مکان ها سفر کنند. اما واقعیت این است که برای اغلب خانواده ها بهره گیری از تمام این امکانات در کنار یکدیگر از نظر مالی امکان پذیر نیست و ما دائماً مجبور هستیم دست به انتخاب بزنیم.

این انتخاب ها آینده اقتصادی و وضع معیشتی کل خانواده را رقم خواهد زد،

برخی تصور می کنند اصول علم اقتصاد تنها برای برنامه های کلان اقتصادی راهکار ارائه می دهد و فقط به درد برنامه ریزان کلان اقتصادی و دولتمردان می خورد. این در حالی است که علم اقتصاد و اصولش برای همه ضروری است و می تواند برای تک تک اعضای خانواده مفید باشد.

هرکاری که اصولی باشد و بر اساس قانون و قاعده پیش برود، قطعاً به پیروزی و موفقیت خواهد انجامید. در این گزارش می کوشیم شما را با چند اصل ساده اقتصادی که می تواند برای شما راهگشا باشد، آشنا کنیم.

ارسطو اقتصاد را علم خانوادگی می دانست اما هنر اقتصاد خانواده به معنی برقراری تعادل میان منابع محدود درآمدی و مخارج است و تأمین اقتصادی یکی از رموز بقای خانواده هاست.

اقتصاد خانواده را می توان چگونگی سازمان دهی و مدیریت منابع خانه تعریف کرد. می توان فهرست کاملی از زمان، پول، فضای زندگی و... تهیه کرد. شاید اقلام این فهرست متفاوت به نظر برسد، ولی همه آنها دارای یک ویژگی مشترک هستند. ویژگی همه این اقلام در زندگی امروز این است که کمیاب هستند. حتماً شنیده اید که مردم می گویند ای کاش وقت بیشتری داشتم، ای کاش خانه بزرگ تری داشتم، ای

که به راحتی نمی توان برایش تصمیم گرفت چرا که ممکن است آینده خانواده و تک تک اعضا را تحت تاثیر قرار دهد پس بهتر است پیش از انجام هر کاری با دوستان، آشنایان، همکاران و کسانی که در این خصوص تجربه دارند کمک و مشاوره بگیرید.

۵. افزایش دانسته های اقتصادی

همه اعضای خانواده در پیروزی ها و شکست ها سهیم اند و در واقع اعضای یک خانواده کشتی نشستگانی اند که ساحل امن آرامش و خدای نکرده طوفان های سهم گین گریبان همه آنها را خواهد گرفت پس توجه به نقش سنتی مرد خانواده به عنوان برنامه ریز اقتصادی و سلب مسئولیت از سایرین خطر شکست را بالا می برد تمام اعضای خانواده می بایست خود را در قبال خانواده مسئول بدانند و بکوشند بر دانسته های اقتصادی خود بیفزایند.

۶. روحیه همکاری بین اعضای خانواده

تعامل مناسب بین اعضای خانواده و همچنین اولویت بندی نیازهای اقتصادی سبب تقویت و سلامت اقتصاد خانواده می شود. حتی نباید از توانایی های کودکان غافل شد و از همان ابتدا شیوه های پس انداز و تصمیم گیری و انتخاب صحیح اقتصادی را به آنها آموخت. □

منبع: سایت رهنمای بانکی

تهیه کننده: زیرک ملیا ۱۳۹۳/۱۰/۱

اطلاعیه د افغانستان بانک!

مطابق ماده سی و سوم قانون د افغانستان بانک پول رایج و واحد پولی افغانستان افغانی است، بنأ از عموم افغانها، دواړ و مؤسسات دولتی و خصوصی آرزومندیم تا در قرار داد ها و سایر معاملات و داد و ستد های اقتصادی، پول افغانی را ترجیح دهند، چون افغانی از با ثبات ترین پول های منطقه بوده که در ثبات برنامه ریزی های اقتصادی تان مشمر واقع می شود.

د افغانستان بانک

بانک

ماهنامه د افغانستان بانک

سال هشتم، شماره ۹۱، جدی ۱۳۹۳

ګرانو هېوادوالو:

افغانی زموږ ملي هویت دی، نو راځی چې د افغانی په دودولو سره د خپل د ملي هویت درناوی وکړو